

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อ
ความสะดวกในการศึกษาและทำความเข้าใจ ตามประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

1. การอ่าน

ความหมายของการอ่าน
ความสำคัญของการอ่าน
บทบาทของการอ่านต่อมนุษย์
จุดมุ่งหมายในการอ่าน
องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน
ประเภทของการอ่าน
หลักการสอนอ่าน
ปัญหาการอ่าน
การส่งเสริมการอ่าน

2. กิจกรรมการอ่าน

ความหมายของกิจกรรมการอ่าน
ความสำคัญและความจำเป็นในการจัดกิจกรรมการอ่าน
ประเภทของกิจกรรมการอ่าน
หลักการจัดกิจกรรมการอ่าน
ประโยชน์ของกิจกรรมการอ่าน
กิจกรรมเสนอแนะเกี่ยวกับการอ่าน

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยในต่างประเทศ

ความหมายของการอ่าน

การอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์เพราะการอ่านช่วยสร้างความรู้ ความคิด ปลุกฝังความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยมรวมทั้งแนวการประพฤติปฏิบัติให้แก่มนุษย์ นอกจากนี้การอ่านยังมีผลต่อประเทศชาติทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม การศึกษา รวมทั้งยังทำให้มนุษย์เข้าใจความเป็นมนุษย์และอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ด้วยเหตุนี้การอ่านหนังสือจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่มนุษย์ต้องทำและควรทำเป็นประจำ เสมือนหนึ่งอาหารที่มีความจำเป็นต่อร่างกายเพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ เนื่องจากการอ่านมีความสำคัญเช่นนี้จึงทำให้มีผู้สนใจศึกษาและให้คำจำกัดความของคำว่า "การอ่าน" ไว้ต่าง ๆ กันตามทัศนะของแต่ละบุคคลดังนี้คือ

กิติยวดี บุญชื่อ (2520 : 88) กล่าวถึงการอ่านว่า การอ่านเป็นทักษะภาครับอันนำไปสู่ความคิดเช่นเดียวกับการฟัง การอ่านเป็นเสมือนกุญแจวิเศษที่จะนำไปสู่ความกระจ่างในปัญหานานาประการ และยิ่งกว่านั้นในแง่จิตวิทยาก็ถือว่า การอ่านเป็นทักษะที่จะต้องใช้กระบวนการอันซับซ้อนซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมายของภาษาพูด เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความคิดของผู้เขียน ผู้ที่อ่านเป็นต้องการเวลาฝึกซึ่งจะต้องเริ่มตั้งแต่เล็ก ๆ

บันลือ พดกษวัน (2522 : 80) กล่าวถึงความหมายของการอ่านว่า การอ่านหมายถึงการแปลตัวอักษร (สัญลักษณ์) ออกมาเป็นคำพูด (เสียง) และมีความหมายที่จะใช้สื่อความคิดระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน (ผู้ฟัง) ซึ่งบางครั้งไม่จำเป็นต้องออกเสียงก็เข้าใจความหมายกันได้

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน (2525 : 2) ให้ความหมายของการอ่านว่า หมายถึงการแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นถ้อยคำและความคิด แล้วนำความคิดนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ตัวอักษรเป็นเพียงเครื่องหมายแทนคำที่พูดและคำพูดก็เป็นเพียงเสียง ที่ใช้แทนของจริงอีกทอดหนึ่ง เพราะฉะนั้นหัวใจของการอ่านจึงอยู่ที่การเข้าใจความหมายของคำที่ปรากฏอยู่ในความนั้น

ส่วนนักการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนอ่านและด้านการอ่านชาวต่างประเทศได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ดังต่อไปนี้

อีเมอรอลด์ วี. เดอ ชอง (Emerald V. Dechant 1964 : 10 - 12)

ให้ความหมายของการอ่านไว้หลายความหมาย ดังต่อไปนี้

การอ่านคือ กระบวนการของความรู้สึกลับ

การอ่านคือ กระบวนการสังเกต การอ่านจะเกิดขึ้นเมื่อสิ่งเร้านั้นเป็นสิ่งที่มีความหมาย

การอ่านคือ การตอบสนองต่อสิ่งเร้า

การอ่านคือ กระบวนการติดต่อกับสื่อสารการอ่าน เป็นกระบวนการที่เคลื่อนไหวอยู่เสมอ เป็นการติดต่อกับสื่อสารจากผู้เขียนไปสู่ผู้อ่าน ซึ่งการติดต่อกับสื่อสารจะเกิดขึ้นเมื่อผู้อ่านสามารถอ่านความหมายจากสิ่งที่อ่านได้

ส่วน รุท แสตรงและคณะ (Ruth Strang and Others. 1967 : 8) ได้ให้ความคิดเห็นว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่มีพฤติกรรมเกิดขึ้น การอ่านมีความหมายมากกว่าการมองเห็นคำ มากกว่าการอ่านออกเสียงอย่างถูกต้อง มากกว่าการรู้ความหมายของคำทีละคำโดด ๆ การอ่านมีความหมายรวมถึงการเกิดการเกิดความรู้สึกลับและการเกิดภาพพจน์ในขณะที่อ่าน

ผู้ที่ให้ความหมายการอ่านอีกท่านหนึ่งคือ ชาร์ล ซี วอลคัทท์ (Charles C. Walcutt 1967 : 363) ได้ให้คำจำกัดความว่า การอ่านเป็นกระบวนการของถอดความ (Decoding) ของภาษาเขียน การอ่านคือการเข้าใจภาษา คือการซาบซึ้งในวรรณคดีซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ส่วน มาริลิน เบิร์คเลย์ (Marilyn Birkley 1970 : 94) ให้คำจำกัดความของการอ่านไว้ว่า การอ่านมิใช่แต่จะเป็นกระบวนการที่จะเข้าใจสิ่งที่เขียนหรือตีพิมพ์เท่านั้น แต่การอ่านเป็นกระบวนการที่ทำให้รู้และเข้าใจโครงสร้างของภาษาในแง่รวม เพื่อให้เข้าใจความหมายทั้งผิวเผินและลึกซึ้ง โดยมีโครงสร้างทางภาษาเป็นเครื่องสื่อความหมาย

นอกจากนี้ คลิฟฟอร์ด แอล บุษ และ มิลเดรีด เฮช ฮิวเนอร์ (Clifford L. Bush, and Mildred H. Huebner 1970 : 4) ได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับการอ่านไว้อย่างน่าสนใจว่า การอ่านเป็นกระบวนการคิด การที่ผู้อ่านออกเสียงตัวอักษรออกมาโดยที่ไม่เข้าใจความหมายของสัญลักษณ์หรืออักษรเหล่านั้น ยังไม่ถือว่าเป็นการอ่านที่แท้จริงเพียง

แต่เป็นการฝึกฝนทักษะหนึ่งในจำนวนหลายทักษะเท่านั้น

จากความหมายของการอ่านที่ปรากฏจะเห็นว่า การอ่านมีความหมายทั้งที่แสดงถึง พฤติกรรมกล่าวคือ มีการออกเสียง เป็นกิจกรรมที่ต้องเคลื่อนไหวสายตาคือ มีพฤติกรรมตอบสนอง นอกจากนี้การอ่านยังมีความหมายในลักษณะของกระบวนการกล่าวคือ เริ่มจากการเรียนรู้ตัวอักษร สัญลักษณ์ต่าง ๆ เข้าใจคำ ไวยากรณ์และโครงสร้างของภาษานั้น ๆ แล้วนำไปสู่ กระบวนการรวบรวมความคิด ตีความหมายเพื่อสร้างความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน โดยอาศัยความรู้ ประสบการณ์ ความเฉลียวฉลาดที่ผู้อ่านมีอยู่ประกอบ

นอกจากการอ่านจะมีความหมายในลักษณะของพฤติกรรม ความหมายในลักษณะ กระบวนการแล้ว การอ่านยังมีความหมายในลักษณะของการสื่อสารด้วย โดยเริ่มจากความคิด ของผู้เขียน ผู้เขียนจะถ่ายทอดความคิดออกมาในรูปของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ แล้วส่งต่อ มายังผู้รับ

ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า "การอ่าน" เป็นความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางด้าน การมองเห็นและการตีความกล่าวคือ เมื่อมองเห็นสัญลักษณ์หรือตัวอักษรแล้วจะแปลความของ สัญลักษณ์หรืออักษรนั้นแล้วรวมเข้าเป็นความนึกและตีความตามภูมิหลังหรือประสบการณ์เดิมของ ตน แล้วจึงแสดงออกมาในรูปของความคิด การตัดสินใจ การประยุกต์และการสรุป การอ่าน จัดเป็นกระบวนการที่มีพฤติกรรมเกิดขึ้นเพราะในการอ่านแต่ละครั้งต้องมีการรับรู้คำ เกิดความ รู้สึก เข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน เกิดภาพพจน์ในขณะที่อ่านและมีปฏิริยาต่อสิ่งที่อ่าน

ความสำคัญของการอ่าน

หนังสือกับมนุษย์มีความเกี่ยวข้องใกล้ชิดกันเพียงใดนั้น ดูเหมือนว่าเป็นที่ประจักษ์แก่ บุคคลทั่วไปแล้ว โดยเฉพาะในปัจจุบันหนังสือมีบทบาทสำคัญมากยิ่งขึ้นทุกที่ความจำเป็นที่ต้อง ใกล้ชิดหนังสือก็ดูเหมือนจะมีเพิ่มมากขึ้นเป็นเงาตามตัวด้วย ทั้งนี้เพราะหนังสือให้ความหมาย แก่ชีวิตมากเกินคาดการรู้จัก เลือกรอ่านหนังสือที่ดีจึงช่วยเสริมสร้างความรู้ ความคิดแก่ผู้อ่านและ เกิดประโยชน์เพิ่มพูนจนไม่อาจจะประเมินค่าได้ ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานในพิธีเปิด งานหนังสือระหว่างชาติและ งานแสดงการ พิมพ์แห่งประเทศไทยครั้งที่ 3 (อ้างถึงใน สนิท คังหวิ 2529 : 278 - 279)

คงข้อความต่อไปนี้

...หนังสือเป็นเสมือนคลังที่รวบรวมเรื่องราว ความรู้ ความคิด วิทยาการทุกด้าน ทุกอย่างซึ่งมนุษย์ได้เรียนรู้ ได้คิดอ่านและพากเพียรพยายามบันทึกรักษาไว้ด้วยลายลักษณ์อักษร หนังสือแพร่ไปทั่วให้ความรู้ความคิดก็แพร่ไปทั่ว หนังสือจึงเป็นสิ่งที่มีค่าและมีประโยชน์ที่จะประมาดมิได้ ในแง่ที่เป็นบ่อแห่งการเรียนรู้ของมนุษย์... หนังสือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการพัฒนาทั้งกาย ทั้งอาชีพ ทั้งการค้นคว้าและในที่สุดความพอใจ...

นอกจากนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อ้างถึงใน ชุดมาสัจจานันท์ 2529:9) ทรงกล่าวถึงคุณค่าของหนังสือไว้ในพระราชนิพนธ์เรื่อง "ฉันชอบอ่านหนังสือ" ตอนหนึ่งว่า

หนังสือนี้	มีมากมาย	หลายชนิด
นำดวงจิต	เร่ร่อน	ขึ้นสควิส
ให้ความรู้	สำเร็จ	บันเทิงใจ
ฉันจึงใฝ่	ใจสมาน	อ่านทุกวัน
มีวิชา	หลายอย่าง	ต่างจำพวก
ล้วนสะดวก	ค้นได้	ให้สุขสันต์
วิชาการ	สรรหา	สารพัน
ชั่วชีวิต	ฉันอ่านได้	ไม่เบื่อเลย

ประเทิน มหาชนธ์ (2530 : 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหนังสือที่มีต่อสังคม มนุษย์ว่า

... หนังสือเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับมนุษย์เสมือนหนึ่งอาหารมีความจำเป็นต่อร่างกาย มนุษย์ได้ใช้หนังสือเป็นเครื่องก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชีวิตนานาประการ เป็นต้นว่า ใช้ตัวหนังสือเป็นสัญลักษณ์ในการสื่อความหมายเพื่อให้สามารถทำความเข้าใจกันได้ ใช้ในการถ่ายทอดความคิดและประสบการณ์ที่ได้บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ใช้เป็นเครื่องมือให้ความเพลิดเพลิน ความจรรโลงใจและความบันเทิงใจที่สำคัญคือ ใช้เป็นอุปกรณ์ในการศึกษา ประโยชน์อันได้รับจากหนังสือทั้ง

ได้กล่าวมานี้ จะช่วยยกระดับชีวิตให้มีมาตรฐานสูงขึ้น ก่อให้เกิดพัฒนาการทางภาษา ในด้านการเขียนการอ่านมากขึ้น ความมั่งคั่งของภาษาในทางวรรณคดี ตลอดจน ความรู้จักฉบับที่วิทยากรต่าง ๆ ขึ้นเป็นตำรา และตำราต่าง ๆ ก็เจริญงอกงาม ขึ้นด้วย หนังสือจึงเป็นเสมือนเครื่องมือที่สำคัญที่ช่วยให้เกิดความเจริญทางอารย- ธรรมและทางวัฒนธรรมของมนุษยชาติอย่างประมาดค่ามิได้....

หนังสือแม้จะมีความสำคัญและจำเป็นต่อชีวิตต่อความเจริญในด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ มากก็ แต่หนังสือนั้นจะไม่มีคุณค่าเลย ถ้าปราศจาก "การอ่าน" หนังสือมีคุณค่ามาก เพียงใด การอ่านก็ยิ่งมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นเพียงนั้น เพราะถ้าไม่มีการอ่านหนังสือที่ว่า อุดมไปด้วยคุณค่า ก็จะกลายเป็นสิ่งที่ไร้ความหมาย การอ่านเป็นกุญแจดอกสำคัญที่ไขไปสู่ ความสำเร็จ

การที่จะได้มาซึ่งความรู้ ความคิด และวิทยาการต่าง ๆ จากหนังสือก็โดยการอ่าน การอ่านที่ดีจึงไม่เพียงแต่อ่านสะกดตัวถูก และรู้วิธีที่จะอ่านเท่านั้น หากยังต้องสามารถ วินิจฉัยพิจารณาความหมายที่ได้จากการอ่านอย่างลึกซึ้งและแตกฉานในข้อคิดที่อ่าน เกิด ความคิดสร้างสรรค์ และสามารถนำความคิดจากการอ่านนั้น มาใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิต ประจำวันของตน และผู้อื่นได้ด้วย การอ่านที่กล่าวมานี้ เป็นลักษณะของการอ่านเป็น (สนิท ติงทวี 2526 : 4)

การอ่านหนังสือนอกจากจะทำให้ผู้อ่านเป็นผู้หูตากว้างขวางแล้ว คนอ่านจะเป็นผู้ที่ ทันต่อเหตุการณ์ ความเคลื่อนไหวของโลกในปัจจุบัน และอาจเป็นเครื่องกระตุ้นให้เกิดความ สนใจต่อเนื่องไปสู่เรื่องอื่น ๆ หรืออาจก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ส่งเสริมให้เกิดความสงบ ในใจ ส่งเสริมวิจรรณญาณและประสบการณ์ให้เพิ่มพูนขึ้น (ชวน เพชรแก้ว และ คณะ 2522 : 3) นอกจากนี้ การอ่านทำให้บุคคลเป็นผู้มีคุณค่าในสังคม มีประสบการณ์ชีวิต และ ช่วยยกฐานะของสังคม สังคมใดมีบุคคลที่มีประสิทธิภาพในการอ่านอยู่มาก สังคมนั้นย่อมจะ

เจริญพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว

สำหรับผู้ที่กำลังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน การอ่านหนังสือยังเป็นสิ่งจำเป็น เพราะจะต้องติดตามความเคลื่อนไหวทางวิชาการอย่างใกล้ชิดอยู่เสมอ การอ่านในระดับนี้ ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น แต่ยังมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะเน้นการอ่านเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนนักศึกษาด้วย โดยต้องมีวิจารณ์พิจารณาในการอ่านเพื่อพัฒนาความคิด เพิ่มพูนสติปัญญาและกล้าหาญพอที่จะเผชิญกับความยุ่งยากและสับสนของชีวิต (กาญจนา พุทธิมนตรี 2530 . 11)

นอกจากนี้แล้ว ความสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ การอ่านหนังสือช่วยส่งเสริมสุขภาพจิตของผู้อ่านและผู้เขียนให้ดีขึ้น หนังสือเป็นสื่อกลางระหว่างผู้แต่งกับผู้อ่าน ช่วยให้ผู้อ่านเกิดมีสติปัญญา มีความรู้กว้างขวาง เข้าใจตนเอง ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดความวิตกกังวล ช่วยควบคุมสติอารมณ์ และมีทัศนคติที่ถูกต้อง ขณะเดียวกันก็ทำให้ผู้เขียนเกิดความภาคภูมิใจด้วย

บทบาทของการอ่านต่อมนุษย์

จากความสำคัญของหนังสือและการอ่านหนังสือที่นักอ่านและนักการศึกษา ได้กล่าวไว้ นั้น สามารถชี้ให้เห็นถึงบทบาทของการอ่านที่มีต่อชีวิตมนุษย์ดังต่อไปนี้

1. บทบาทด้านการศึกษา

การเรียนไม่ว่าจะเป็นการเรียนวิชาใด หรือระดับใด การอ่านจัดว่ามีบทบาทสำคัญในการเรียนทั้งสิ้น ทั้งนี้เพราะเหตุว่า การจดบันทึกวิทยากรต่าง ๆ นิยมบันทึกเป็น

ลายลักษณ์อักษร แม้จะเป็นการเรียนรู้จากครูโดยตรงผู้เรียนก็จำเป็นต้องใช้วิธีการเรียนรู้โดยการอ่านเป็นส่วนประกอบที่สำคัญด้วย เพราะการอ่านนอกจากจะเป็นการได้รับความรู้โดยตรงแล้วยังทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจและมีความคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ รู้แนวทางที่จะค้นคว้าหาความรู้ต่อไป นอกจากนี้แล้วการค้นคว้าหาความรู้โดยการอ่าน กระทำได้โดยไม่จำกัดเวลา และสถานที่รวมทั้งมีความมั่นคงถาวร เผยแพร่ ได้อย่างกว้างขวางแม้ในท้องถิ่นชนบทที่ห่างไกล ที่ความเจริญทางด้านเทคโนโลยีอื่น ๆ ยังไปไม่ถึง

โดยเหตุที่การเรียนรู้ในยุคปัจจุบันกระทำโดยการอ่านเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นความสำเร็จด้านวิชาการจึงมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับการอ่าน เด็กที่ประสบความสำเร็จในด้านการเรียนสูงจะเป็นผู้ที่มีความสามารถในด้านการอ่านสูง สำหรับเด็กที่ประสบความสำเร็จในการเล่นในการเรียนส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ถ้อยความสามารถในการอ่าน แม้เด็กที่มีระดับสติปัญญาสูงก็ประสบความสำเร็จในการเล่นในการเรียนได้ถ้าไม่มีความสามารถในการอ่าน มีผลงานการวิจัยหลายเรื่องที่น่าสนใจสนับสนุนข้อความดังกล่าวคือ ผลงานวิจัยของ ประสิทธิ์พรณ สุธรรมวงศ์ (2516 : ง - จ) มาลินี นิมเสมอ (2518 : 50) และศิริกาญจน์ โกสุ่ม (2521 : 21) ซึ่งปรากฏผลสอดคล้องกันว่า ความสามารถในการอ่านมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการเรียน

การอ่านนอกจากจะมีส่วนช่วยเสริมในการเรียนวิชาต่าง ๆ แล้ว นงนุช พิเชษฐพันธ์ (2529 : 9) ยัง สรุปว่า การอ่านมีส่วนช่วยเสริมการพูดและการเขียนให้ได้ผลดี เพราะการพูดและการเขียนต้องอาศัยประสบการณ์ไม่ว่าจะเป็นประสบการณ์ตรงที่ได้จากของจริงหรือประสบการณ์ทางอ้อมที่ได้จากการฟังหรืออ่าน ถ้ายังอ่านมากข้อมูลที่จะมาประกอบการพูดหรือการเขียนยิ่งมากและกว้างขวาง ทำให้การพูดและการเขียนมีประสิทธิภาพสูง

อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษาและการวิจัยต่าง ๆ มักปรากฏว่า ปัญหาที่พบในการศึกษาระดับอุดมศึกษาส่วนมากคือ นักศึกษามักจะอ่านเฉพาะตำราที่อาจารย์กำหนดให้และอ่านเพียงเพื่อให้สอบผ่าน (กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์ 2528 : 218) ซึ่งความจริงแล้วการเรียนรู้ในขอบเขตตามบทเรียนแต่เพียงอย่างเดียวไม่น่าเพียงพอ ผู้เรียนจะต้องอ่านหนังสือหลาย ๆ ประเภทเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ และไม่ควรถือว่าความรู้จะเกิดเพราะการเรียนในห้องเรียนเท่านั้นแต่ควรมีทัศนคติที่ว่าความรู้จะหาได้จากการอ่านเหมือนกัน

2. บทบาทด้านอาชีพ

การอ่านผูกพันอยู่กับบุคคลทุกอาชีพเพราะงานทุกอาชีพ ทุกชนิดต้องการความก้าวหน้าอย่างมีระบบระเบียบ ฉะนั้นผู้ประกอบการอาชีพที่ดีทุกประเภทจำเป็นต้องขวนขวายหาความรู้เพื่อปรับปรุงเพิ่มพูนสมรรถภาพในการทำงานของตนอย่างไม่หยุดยั้ง การแข่งขันมิได้มีเฉพาะในการศึกษาเท่านั้นในอาชีพและการงานทุกชนิดก็ต้องแข่งขันกันอยู่ตลอดเวลา บุคคลที่พยายามก้าวไปข้างหน้าไม่ยอมย่ำเท้าเท่านั้นจึงจะมีชัยในการแข่งขัน บุคคลที่ฉลาดจะยึดหนังสือเป็นหลัก การอ่านหนังสือเกี่ยวกับอาชีพนั้น ๆ ย่อมทำให้ผู้อ่านมีความรู้กว้างขวางทั้งส่วนตัวและส่วนงานที่ปฏิบัติ จากผลงานวิจัยของ อูไร ชุ่มเย็น (2521 : 232) ดวงพร ศุภชัยพานิชพงศ์ (2520 : 98) และสุรพล ฤกษ์ สำเร็จ (2519 : 251) พบว่า ผู้ประกอบอาชีพใดจะมีความสนใจอ่านเรื่องเกี่ยวกับอาชีพของตนมากที่สุด ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการทำงานแต่ผู้อ่านก็อ่านเรื่องที่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดด้วย

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ของนวลจันทร์ รัตนากร (2528 : 32 - 132) พบว่า ผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เป็นนักอ่านมาก่อนทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นวาณิช จรุงกิจอนันต์ นักเขียนรางวัลซีไรต์ปี 2527 ทองใบ ทองเปาว์ นักสังคมสงเคราะห์เจ้าของรางวัลแมกไซไซ สาขาบริการชุมชนปี 2521

3. บทบาทด้านบุคลิกภาพและการปรับตัว

ในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือแนวประพฤติปฏิบัติบางอย่างนั้น การอ่านมีส่วนช่วยในการเปลี่ยนแปลงอยู่มาก การอ่านช่วยให้บุคคลเป็นผู้ที่มีความรู้ที่ทัศนะที่กว้างขวางเข้าใจผู้อื่นและเข้าใจสังคมได้อย่างถูกต้อง อันจะนำมาซึ่งความสามารถในการปรับตัวการเป็นผู้รู้กาลเทศะการวางตัวและการเข้าสังคมได้อย่างคัมภีร์ชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

โรนาลด์ วอร์ดท์ (Ronald Wardhaugh 1969 : 2) กล่าวว่า การอ่านมิได้จำกัดอยู่แต่เป็นกิจกรรมทางสมอง แต่มีขบวนการทางบุคลิกภาพและทางอารมณ์ เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ในการอ่านที่แท้จริงนั้นนอกเหนือจากการทำความเข้าใจและการคิด ไตร่ตรอง อารมณ์ของเด็กจะถูกกระตุ้นด้วย ข้อสันนิษฐานเบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้ความรู้ เกี่ยวกับการอ่านที่ปรากฏคือ การอ่านของแต่ละบุคคลจะมีผลต่อบุคลิกภาพของเขา จะมีการ ปรับปรุงแก้ไขบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสมหลังจากที่ได้อ่านเรื่องราวซึ่งสะท้อนให้เห็นภาพพจน์ที่ดี ดังนั้นจุดมุ่งหมายในการอ่านจึงไม่เพียงเพื่อประโยชน์ทางด้านวิชาการเท่านั้น แต่ยังมีจุดมุ่งหมาย ที่สำคัญที่จะเน้นการอ่านเพื่อบุคลิกภาพด้วย

นอกจากนี้ ฟิงพิ์ อรุณสิทธิ์ (2509 : 4) ยังมีความคิดเห็นที่สอดคล้องอีกว่า การอ่านมีความสำคัญต่อ การสร้างบุคลิกภาพทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก คืออาจทำให้เป็นคนที่มีความมั่นใจหรือขาดความมั่นใจอันเนื่องมาจากอารมณ์และบุคลิกภาพได้ จะทำให้เกิดความรู้สึก มีมิม้อยและกลายเป็น เด็กที่มีปัญหาในห้องเรียนซึ่งก่อให้เกิดผลหลายอย่างติดตามมาเป็นต้นว่า มีแนวโน้มจะรู้สึกท้อถอยและมีอคติกับทุกคนหรือทุกสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

4. บทบาทด้านนันทนาการ

การพักผ่อนหย่อนใจจัดว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์ มนุษย์มีการ พักผ่อนหย่อนใจได้หลายวิธี การอ่านหนังสือที่มีคุณภาพก็เป็นการพักผ่อนที่วิธีหนึ่งสำหรับชีวิต ในยุคปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะเหตุว่าการอ่านหนังสือไม่ว่าจะเป็นหนังสือโคลงกลอน สารคดี นวนิยาย นิทานตลอดจนหนังสือพิมพ์รายวันนอกจากผู้อ่านจะได้รับความรู้ ความบันเทิงและความบันเทิงแล้ว ยังเป็นการฝึกทักษะการอ่านของผู้อ่านอยู่ตลอดเวลาด้วย

ทัศนีย์ สุภเมธี (2526 : 61) ได้กล่าวถึงบทบาทของการอ่านหนังสือด้าน นันทนาการอีกว่า การอ่านหนังสือเป็นการผ่อนคลายอารมณ์หรือเป็นการพักผ่อนที่ประหยัดที่สุด ลงทุนน้อยและได้ผลคุ้มค่าทั้งยังไม่ต้องเสี่ยงกับภัยอันตรายต่าง ๆ นอกจากนี้ยังสามารถสรรหา หนังสือที่สนองได้ทุกอารมณ์ปรารถนา นอกจากนี้ ประเทิน มหาพันธ์ (2530 : 7) ยังกล่าว สนับสนุนความคิดดังกล่าวว่า ความบันเทิงที่ผู้อ่านพึงได้จากการอ่านหนังสือมีขอบเขตกว้างขวาง ผิดแผกไปจากความบันเทิงแขนงอื่น ๆ เช่น การฟังเพลง การดูภาพยนตร์ การดูละคร เป็นต้น การพักผ่อนหย่อนใจที่มนุษย์พึงได้จากการอ่านหนังสือนี้เป็นสิ่งที่มีคุณค่า เพราะผู้อ่านจะ

ได้รับทั้งความรู้ ความบันเทิง ความเข้าใจ แรงกระตุ้น ทัศนะต่าง ๆ ตลอดจนแนวความคิด
ที่ลึกล้ำของมนุษย์

การอ่านหนังสือนอกจากประโยชน์ในด้านการผ่อนคลายอารมณ์และให้ความบันเทิง
แล้ว รสา วงศ์ยังอยู่ (2509 : 289 - 295) ยังชี้ให้เห็นอีกว่า การอ่านหนังสือทำให้จิตมี
สมรรถภาพดี การอ่านหนังสือเป็นการบำบัดทางจิตได้อีกวิธีหนึ่ง การรับรู้ความทุกข์ของผู้หนึ่งหรือ
การที่ผู้อื่นมีความทุกข์เช่นเดียวกับตนเอง ทำให้รู้สึกมีเพื่อนไม่ว่าเพศหรือมีความรู้สึกว่าได้มี
ความทุกข์เฉพาะตนเองผู้เดียว ทำให้สบายใจและคลายทุกข์ได้ นอกจากนี้การอ่านหนังสือประเภท
ธรรมะยังช่วยให้จิตใจสงบขึ้นด้วย

แต่เนื่องจากการแสวงหาความบันเทิงในปัจจุบันเป็นไปได้โดยง่ายและมีหลายรูป
แบบ การอ่านจึงลดความสำคัญลง คนทั่วไปอาจให้เหตุผลในการไม่อ่านหนังสือว่า ไม่มีเวลา
ในการอ่านทั้ง ๆ ที่การอ่านเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และเป็นการพักผ่อนที่ดีและ
ประหยัคที่สุด เราจึงควรอ่านหนังสืออย่างน้อยวันละ 1 ชั่วโมงเพราะการอ่านหนังสือประจำ
จะทำให้มีชีวิตชีวาและเกิดความสุข (รุท แสตรงและคนอื่น ๆ Ruth Strang and Others
1967 : 5)

5. บทบาทด้านพัฒนาสังคมและพัฒนาประเทศ

การอ่านนอกจากจะเป็นเครื่องพัฒนาสมองและทักษะการแก้ปัญหาแล้ว การอ่านยัง
ช่วยสร้างความเจริญพัฒนาแก่ประเทศชาติด้วย ศรีวิไล ดอกจันทร์ (2528 : 122) กล่าวว่า
ความเจริญสามารถวัดได้ด้วยการอ่านหนังสือ ประเทศใดที่มีการผลิตหนังสือมากและมีประชากร
รู้หนังสือ อ่านหนังสือมากประเทศนั้นจะพัฒนาไปมากกว่าไม่ว่าในด้านใดเช่น ประเทศญี่ปุ่นเป็นต้น
ญี่ปุ่นเป็นประเทศเดียวที่มีคนไม่รู้หนังสือเพียงร้อยละ 1 เป็นประเทศที่มีการผลิตและจำหน่าย
หนังสือมากที่สุดคนในเอเชียและมีคนอ่านหนังสือมากที่สุด

การที่บุคคลอ่านหนังสือได้อย่างมีประสิทธิภาพบุคคลเหล่านั้นก็จะเป็นพลเมืองที่ดีของ
สังคม สังคมใดที่มีบุคคลที่มีประสิทธิภาพในการอ่านอยู่มาก สังคมนั้นก็ย่อมเจริญและพัฒนาไป
อย่างรวดเร็วดังที่ สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ (2509 : 283 - 284) กล่าวว่า

... เมื่อการอ่านช่วยให้พลเมืองของชาติซึ่งถือเป็นทรัพยากรอันสำคัญที่สุด มีประสิทธิภาพ ประเทศชาติก็จะพัฒนาต่อไปด้วยโดยเฉพาะในประเทศที่กำลังพัฒนาเช่นประเทศไทย หนังสือและวัสดุอื่นๆ สำหรับการอ่านมีบทบาทสำคัญไม่เพียงแต่ประกอบการศึกษาเท่านั้น แต่มีความสำคัญในการพัฒนา สังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย ...

นอกจากนี้การอ่านหนังสือยังอาจช่วยประเทศให้พ้นจากอันตรายได้ ดังข้อสังเกตของ แม้นมาส ชวลิต ที่กล่าวไว้ในเอกสารการสัมมนาเรื่อง การรณรงค์เพื่อส่งเสริมนิสัยการอ่าน ของกรมวิชาการ (2529 : 200) ว่า ในช่วงที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับประเทศทางตะวันตก ที่กำลังอาณานิคมในเอเชีย เราไม่ได้ตกเป็นอาณานิคมของชาติใด ทั้งนี้มิได้หมายความว่า ไม่มีการต่อสู้แต่เราไม่ได้ต่อสู้ด้วยอาวุธซึ่งมีแต่ทางพ่ายแพ้ เราต่อสู้อ่านงานนั้นด้วยสติปัญญาและความรอบรู้ในภูมิปัญญาของอีกฝ่ายหนึ่ง จากการสังเกตของทั้งสองช่วงสมัยกิจการหนังสือเจริญมาก...

จุดมุ่งหมายในการอ่าน

บุคคลแต่ละบุคคลจะมีจุดมุ่งหมายในการอ่านไม่เหมือนกัน ทั้งนี้เนื่องจากวัย เพศ ระดับการศึกษาและอาชีพที่ต่างกันนั่นเอง บุคคลที่ประกอบอาชีพจะใช้การอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและติดตามความเคลื่อนไหวความก้าวหน้าในอาชีพของตน นักเรียนนักศึกษาจะอ่านเพื่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน สำหรับบุคคลทั่วไป อาจจะอ่านเพื่อติดตามความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์บ้านเมืองทั้งภายในต่างประเทศและต่างประเทศ บางคนอาจจะอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน เป็นต้น

รัฐจวาน อินทรกำแหง (2520 : 61) ศรีสุภา จริยากุล (2527 : 1) และ สนิท ตั้งทวี (2525 : 1 - 2) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านที่สอดคล้องกันดังต่อไปนี้

1. อ่านเพื่อทราบข่าวสารข้อเท็จจริง การอ่านแบบนี้เป็นการอ่านที่รวดเร็ว สิ่งที่ต้องการคือคำตอบสั้น ๆ หัวข้อหรือข้อความที่สำคัญเช่น การอ่านป้ายประกาศ ข้อความโฆษณา การอ่านหาดหัวข่าว เป็นต้น

2. อ่านเพื่อแสวงหาความรู้ เป็นการอ่านเพื่อเป็นผู้ตามให้ทันเหตุการณ์และความเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว มนุษย์จำเป็นต้องหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอเพื่อเพิ่มพูนความรู้

ประสบการณ์และสติปัญญา การอ่านหนังสือทุกชนิดช่วยให้มีเจตคติต่อโลกในมุมกว้าง เป็นคนทันเหตุการณ์ได้เรียนรู้ที่ชนะใหม่ ๆ รวมถึงการเข้าใจปัญหาและสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้

3. อ่านเพื่อการศึกษา ค้นคว้า เป็นการอ่านเพื่อให้ได้ความรู้ นำมาเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนและอาชีพ สิ่งพิมพ์ที่จะให้ประโยชน์ดังกล่าวคือ หนังสือตำรา วิชาการสาขาต่าง ๆ หนังสือคู่มือ หนังสืออ้างอิงและวารสารวิชาการ ผู้อ่านจะต้องเข้าใจลักษณะของหนังสือและสิ่งพิมพ์ดังกล่าว ตลอดจนวิธีอ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์นั้น ๆ

4. อ่านเพื่อสนอง ความต้องการทางธรรมชาติ มนุษย์มีความต้องการทางธรรมชาติ คือ ต้องการความรักความมั่นคงในชีวิต เป็นที่ยอมรับของสังคม ได้รับความนับถือและประสบความสำเร็จในชีวิต การอ่านหนังสือจะช่วยตอบสนองสิ่งเหล่านั้นได้ โดยทำให้รู้จักตนเองดีขึ้น มีความคิดกว้างขวาง มีแนวทางดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สามารถปรับปรุงตนเองให้อยู่ในสังคมได้ดี และเข้ากับคนอื่นได้ มีความรู้ความสามารถในอาชีพการงานและประสบความสำเร็จในชีวิต

5. อ่านเพื่อการพักผ่อนและความบันเทิง มีกิจกรรมหลายอย่างที่จะกระทำเพื่อการพักผ่อนและความบันเทิง แต่วิธีที่สะดวกและประหยัดที่สุดคือการอ่านหนังสือ การอ่านหนังสือบางประการจะช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดได้ ซึ่งถือว่าการพักผ่อนทางสมองอีกทางหนึ่ง เช่น การอ่านหนังสือบันเทิงคดี สารคดีท่องเที่ยว วรรณคดี หนังสือประเภทต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยให้เกิดความสุขสนานและความเพลิดเพลิน

ส่วน ประภาศรี สีหอำไพ (2524 : 331 - 332) ได้กล่าวว่าความมุ่งหมายในการอ่านมีหลายประการคือ

1. อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน
2. อ่านเพื่อได้เนื้อหาช่วยให้เกิดการเรียนรู้
3. เพื่อความเข้าใจตนเองและผู้อื่น
4. เพื่อสร้างจินตนาการ
5. บุกใจให้กล้าหาญต่อสู้ชีวิตต่อไปตามเรื่องที่อ่าน
6. อ่านเพื่อวิจารณ์หรือปฏิบัติหนังสือ

อัมพร สุขเกษม (2520 : 5 - 6) ได้แบ่งจุดมุ่งหมายในการอ่านไว้ 3 ประการ

1. อ่านเพื่อความบันเทิงใจหรือพักผ่อน

2. อ่านเพื่อความรู้ ผู้อ่านต้องมีพื้นฐานความรู้ในเรื่องที่อ่านพอสมควรและต้องมีการจับใจความสำคัญของเรื่อง มีการจดบันทึกไว้และบางที่อาจอาศัยการท่องด้วย

3. อ่าน เพื่อเสริมความคิด ผู้อ่านต้องมีความรู้ในเรื่องที่อ่านเป็นอย่างดีต้องตั้งปัญหาถามตัวเองอยู่เสมอในขณะที่อ่านแล้วตอบคำถามให้ตัวเอง

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายในการอ่านคือ อ่านเพื่อให้เกิดความรู้ ความคิด ความบันเทิงและเป็นการสนองความต้องการทางธรรมชาติด้วย การอ่านแต่ละครั้งอาจจะมีจุดมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมอยู่ในการอ่านครั้งเดียวกันได้ โดยไม่จำเป็นต้องแยกจากกันอย่างชัดเจน ทั้งนี้เพราะในขณะที่อ่านโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินนั้น ผู้อ่านอาจได้รับความรู้ ใ้แก่คิดจากเรื่องที่อ่านด้วย

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน

ความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน บางคนอ่านได้ง่ายรวดเร็วและคล่องแคล่วในขณะที่อีกหลายคนอ่านได้ช้าและเกิดอุปสรรคในการอ่าน จากการศึกษาและการวิจัยทำให้รู้ว่า มีองค์ประกอบหลายประการที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน ไม่ว่าจะเป็นองค์ประกอบที่เกิดจากตัวผู้อ่านเอง องค์ประกอบที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมและองค์ประกอบที่เกิดจากวัสดุการอ่าน ดังที่มีผู้ศึกษาและวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

กาญจนนา พุทธนิมิต (2530 : 14 - 19) ได้กล่าวว่า การที่ผู้อ่านจะรักการอ่านหรือประสบความสำเร็จในการอ่านมากน้อยเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและมีอิทธิพลต่อการอ่านซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ครอบครัว ครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อการอ่านเป็นอย่างมาก จากรายงานการวิจัยการสำรวจความสนใจและรสนิยมของเด็กวัยรุ่นในสหรัฐอเมริกาที่มีต่อการอ่านหนังสือ พบว่าสิ่งแวดล้อม เช่น ครอบครัว สื่อมวลชน ประสบการณ์ในโรงเรียน เหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลในการเสริมสร้างหรือบั่นทอนให้เด็กอ่านหนังสือมากหรือน้อยได้ โดยเฉพาะครอบครัวจะมีอิทธิพลมากที่สุด (ก่องแก้ว เจริญอักษร 2517 : 37 - 38) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ราล์ฟ ซี สไตเกอร์

(Ralph C. Staiger 1983 : 23) ที่ว่า รูปแบบของการอ่านหนังสือในครอบครัว

การมีหนังสือที่สามารถหาอ่านได้ง่ายในครอบครัวและทัศนคติที่ดีต่อ การเรียนรู้สิ่งที่อยู่รอบตัวของ ครอบครัว จะมีส่วนวางรากฐานของการสร้างนิสัยในการอ่านของเด็ก

2. ครู อาจารย์ ครูอาจารย์เป็นตัวจักรสำคัญในการส่งเสริมให้นักเรียนนักศึกษาที่มีนิสัยรักการอ่าน ครู อาจารย์ที่ชอบอ่านหนังสือจะนำเรื่องราวในหนังสือมาเป็นสื่อการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนสนใจอ่านตาม และควรส่งเสริมให้นักเรียนนักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยครู อาจารย์เพียงแค่ให้คำแนะนำในการศึกษาค้นคว้าและสนับสนุนให้นักเรียนนักศึกษาได้พัฒนา การอ่านของตนอย่างเต็มที่

3. บรรณารักษ์ นักเรียนนักศึกษาบางคนมีปัญหาในการอ่านคือ ทั้ง ๆ ที่อยากจะอ่านแต่ ไม่ทราบว่าจะอ่านอะไรนอกเหนือจากตำราเรียน ปัญหาเหล่านี้บรรณารักษ์ห้องสมุดสามารถช่วยได้ โดยกระตุ้นและส่งเสริมการอ่านแก่นักเรียนนักศึกษาด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการ แนะนำ หนังสือนำชมห้องสมุดและสอนวิธีใช้ห้องสมุดและควรแนะแนวการอ่านเฉพาะบุคคล ซึ่งจะทำให้หนังสือ ไปถึงผู้อ่านได้มากขึ้น

4. เพื่อน เพื่อนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในสภาพสังคมปัจจุบัน เด็กนักเรียนที่เป็นวัยรุ่นส่วนใหญ่ต้องการมีเพื่อน ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ค่านิยมของเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อการเลียนแบบ (สุชา จันท์เอม 2526 : 48) ด้วยเหตุนี้ถ้าเด็กมีเพื่อนที่รักการอ่านก็จะรักการอ่านตามไปด้วย และในทางตรงกันข้ามเด็กที่อยู่ในกลุ่มเพื่อนที่ไม่รักการอ่าน ไม่สนใจการเรียน ก็จะไม่สนใจ การอ่านตามไปด้วย จากผลการวิจัยของ โดนัลด์ อาร์ กัลโล (Donald R. Gallo 1968 : 532) พบว่าสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการอ่านของเด็กนักเรียนในระดับ 11 มากที่สุดคือเพื่อน รองลงมาได้แก่บิดามารดาพี่และน้อง และจากการวิจัยของ โจเซฟ นโปลี (Joseph Napoli 1968 : 556) พบว่า เด็กที่เรียนเก่งส่วนใหญ่จะสนใจเลือกอ่านตามคำแนะนำของเพื่อนนอกเหนือ จากนี้จะเลือกอ่านหนังสือที่ผู้ประพันธ์มีชื่อเสียงหรือรู้จักผลงานของเขา

5. ลักษณะทางบุคลิกภาพ เช่น สติปัญญา อายุ แรงจูงใจ ความสนใจ และความต้องการ ทางธรรมชาติ เป็นต้น

สติปัญญามีอิทธิพลต่อรูปแบบการอ่าน ความสนใจ และความต้องการของเด็ก เด็กที่มีระดับ สติปัญญาแตกต่างกันจะสนใจอ่านหนังสือที่มีความยากง่ายไม่เหมือนกัน เด็กฉลาดสมองดีจะมีสมรรถภาพ ในการอ่านสูง อ่านหนังสือได้เร็วก็จะสนใจในการอ่านมากกว่าเด็กที่มีระดับสติปัญญาต่ำ ซึ่งเด็ก

เหล่านี้มักอ่านหนังสือได้ช้า และ ต้องใช้ความเพียรพยายามอย่างมากในการอ่าน อาจทำให้เด็กไม่สนใจอ่านหนังสือได้ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ จอร์จ ดับบลิว โนร์เวลล์

(George W. Norvell 1951:556) ที่ว่า ศติปัญญามีส่วนสำคัญต่อการเลือกอ่าน นอกจากนี้ ยีน สเปียร์แมน กูจอท (Jean Spealman Kujoth, 1970 : 400) ยังให้ความเห็นว่าอายุเป็นปัจจัยที่ทำให้ความสนใจในการอ่านแตกต่างกัน ความสนใจในการอ่านของเด็กจะเปลี่ยนแปลงไปตามพัฒนาการตามลำดับขั้นของเด็ก

แรงจูงใจที่ทำให้เด็กโดยเจตนาอ่านหนังสือมีหลายอย่าง ส่วนใหญ่เพราะต้องการความเพลิดเพลินและเพื่อการพักผ่อนมากกว่าต้องการค้นหาสาระสำคัญ และมีบ้างเหมือนกันที่ต้องการอ่านเพื่อปรับปรุงตนเอง หนังสือพิมพ์และนิตยสารต่าง ๆ จึงเป็นที่นิยมอ่านกันอย่างมากในกลุ่มวัยรุ่น (ก่องแก้ว เจริญอักษร 2517 : 40)

6. งานอดิเรก วัยรุ่นบางคนสนใจอ่านหนังสือที่กล่าวถึงเรื่องหรืองานอดิเรกที่ตนสนใจเป็นพิเศษ งานอดิเรกต่าง ๆ เช่น คนตรี ศิลปะ การสะสมแสตมป์ เป็นต้น จะทำให้ทราบถึงความสนใจในการอ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ ของวัยรุ่นได้ ดังนั้นผู้ที่มีความถนัดหรือพรสวรรค์ในเรื่องใดมากเป็นพิเศษจะสนใจอ่านหนังสือที่เกี่ยวกับเรื่องนั้นมากกว่าผู้อื่น หนังสือที่อ่านจึงมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่สนใจการอ่าน จะช่วยให้ได้รับความรู้และความเข้าใจในเรื่องเหล่านี้ได้ดียิ่งขึ้น

7. สื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ มีอิทธิพลต่อการอ่าน ดังที่ จอร์จ บี สปาชี (George B. Spache 1970 : 8) ได้กล่าวไว้ว่า อิทธิพลจากสื่อมวลชนจะให้ความรู้ที่กว้างขวางและสร้างความสนใจในการอ่านได้ วิทยุแม้จะได้ยินแต่เสียงแต่จกจำข้อความเนื้อความได้มากกว่าสิ่งตีพิมพ์ (สุชา จันท์เอม 2526 : 50) ผู้ฟังวิทยุจะได้รับความรู้และข่าวสารจากรายการต่าง ๆ ของวิทยุซึ่งสามารถกระตุ้นให้ผู้ฟังสนใจอ่านหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ในเรื่องที่ตนสนใจมากขึ้น นอกจากนี้วิทยุยังช่วยส่งเสริมให้ผู้ฟังเห็นความสำคัญของการอ่านได้

โทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนอีกประเภทหนึ่งที่จะสร้างความสนใจเบื้องต้นหรือความสนใจในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง ทำให้ผู้ชมโทรทัศน์เข้าใจโลกภายนอกมากขึ้น รู้จักคำศัพท์ใหม่ ๆ มีพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ และเป็นเครื่องกระตุ้นความสนใจในการอ่าน (เบญจวรรณ วิรุฬห์จรรย์ 2528 : 113) จากผลการศึกษาของ ก่องแก้ว เจริญอักษร (2527 : 39)

พบว่าโทรทัศน์ช่วยให้วัยรุ่นอ่านหนังสือมากขึ้นและติดตามเรื่องที่ตนสนใจจากรายการนั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัทร์กูรี ประยูรเกียรติ (2520 : ง) ที่พบว่า รายการโทรทัศน์มีผลกระทบให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครอ่านหนังสือมากขึ้น

ภาพยนตร์มีอิทธิพลต่อการอ่านของเด็กและผู้ใหญ่มากเช่นกัน จะพบว่าภาพยนตร์ดี ๆ นั้นได้มาจากหนังสือขายดี ทำให้ผู้ชมมีความสนใจติดตามเรื่องอย่างละเอียดโดยหาหนังสืออ่านหลังจากชมภาพยนตร์แล้ว

8. ห้องสมุด ห้องสมุดเป็นแหล่งรวมสรรพวิทยาการต่าง ๆ รวมทั้งความรู้และความบันเทิงซึ่งผู้ใช้ห้องสมุดสามารถเลือกอ่านและค้นคว้าหาความรู้ต่าง ๆ ได้โดยอิสระตามความสนใจของแต่ละบุคคล หนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ในห้องสมุดจะช่วยเพิ่มเติมความรู้ที่ได้จากการเรียนในชั้นเรียน ทำให้เห็นโลกที่กว้างขวางขึ้น ทราบการเปลี่ยนแปลงของโลก ตลอดจนความก้าวหน้าและวิทยาการใหม่ ๆ อันจะเป็นแนวทางให้ผู้อ่านเกิดความคิดสร้างสรรค์ รักการศึกษาค้นคว้า สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคมต่อไป ดังนั้นถ้าห้องสมุดมีหนังสือดี ๆ ในปริมาณที่เพียงพอจะเห็นหนทางหนึ่งที่ทำให้ผู้สนใจก้าวไปสู่โลกของหนังสือและการอ่าน

9. ธุรกิจหนังสือ ในท้องถิ่นที่มีการผลิตหนังสือมากทั้งด้านปริมาณและประเภทต่าง ๆ และมีการเผยแพร่อย่างกว้างขวาง ผู้อ่านย่อมซื้อหนังสืออ่านได้ง่ายและมีโอกาสเลือกได้ตรงกับความต้องการ นอกจากนี้หากหนังสือมีราคาไม่แพงย่อมทำให้มีผู้อ่านมากขึ้น

วลัยภรณ์ อาทิตย์เที่ยง (2529 : 26 - 27) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบบางอย่างที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ด้าน คือ

1. ลักษณะของวัสดุการอ่าน จะต้องไม่ปกกั้นหรือเป็นกำแพงขวางความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน นั่นคือ ใ้ภาษาให้เหมาะสมกับวัยของผู้อ่านไม่ใช่คำศัพท์ที่แปลกประหลาด คำศัพท์ที่เด็กไม่เคยรู้จัก หรือเป็นคำศัพท์ที่ยากเกินความสามารถของเด็ก สำหรับหลักภาษาก็ควรใช้แต่สิ่งที่เด็กคุ้นเคยแล้วประโยคไม่ยาวเกินไปและไม่สลับซับซ้อน

2. ลักษณะของผู้อ่าน ความสามารถในการเข้าใจและตีความสิ่งที่อ่านจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญคือ

2.1 ระดับสติปัญญา เด็กแต่ละคนจะมีความสามารถในการอ่านแตกต่างกันไปตาม

ระดับสติปัญญาของตน เช่น เด็กบางคนไม่สามารถจดจำรายละเอียดของเนื้อเรื่องได้ บางคนไม่สามารถสรุปเรื่องที่อ่านได้ บางคนไม่เข้าใจสิ่งที่เป็นามธรรมและบางคนไม่สามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริง กับความคิดเห็นได้ หรือถ้าทำได้ก็ต้องใช้เวลามาก ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ครูควรตรวจสอบเพื่อช่วยเด็กในการพัฒนาสมรรถภาพในการอ่านและจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมกับระดับสติปัญญาของเด็ก

2.2 ความรู้ในด้านคำศัพท์ และโครงสร้างของภาษาซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการทำความเข้าใจ การสร้างความคิดรวบยอด และการสร้างจินตนาการเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

2.3 ภูมิหลังในเรื่อง ความรู้และประสบการณ์จะช่วยในการผสมผสานความคิดเดิมของสิ่งที่อ่าน

2.4 ร่างกาย เด็กที่มีสุขภาพทางกายดีจะมีความสามารถในการเรียน อ่านได้ดีกว่าเด็กที่มีสุขภาพไม่ดี ซึ่งต้องขาดเรียนบ่อย ๆ ทำให้การเรียนอ่านล่าช้าออกไป นอกจากนั้นสิ่งที่ครูจะต้องคำนึงถึงก็คือ สายตา และการได้ยิน เด็กที่มีสายตาผิดปกติ จะไม่ยอม อ่านหนังสือและไม่รู้สึกเพลิดเพลินหรือพอใจกับสิ่งที่อ่าน ส่วนเด็กที่มีความผิดปกติทางการได้ยิน จะฟังคำอธิบายของครูไม่ได้ดีเท่าที่ควร เพราะจับใจความไม่ค่อยได้ และไม่เข้าใจความหมายของคำที่ครูให้อ่าน ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาในการอ่านต่อไป

2.5 อารมณ์ เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อการอ่านมาก เพราะการอ่านที่ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้อ่านจำเป็นจะต้องมีสมาธิในการอ่าน ถ้าเด็กมีความกังวลใจทุกซักร้อน หรือมีความกลัว ฯลฯ เด็กจะมีความรู้สึกต่อต้านอย่างรุนแรง ซึ่งจะขัดขวางสมาธิในการอ่านเป็นอย่างมาก จนเป็นผลให้ประสบผลสำเร็จในการอ่านน้อยกว่าเด็กที่มีอารมณ์ดี หรือสุขภาพจิตดี

3. สภาพแวดล้อม แบ่ง เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

3.1 สภาพแวดล้อมที่บ้าน เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น สมาชิกในครอบครัวให้ความสำคัญกับการอ่านมาก มีการส่งเสริมการอ่าน และสมาชิกส่วนใหญ่ชอบอ่านหนังสือ เด็กก็จะรู้คุณค่าของการอ่าน และอ่านได้ดี เพราะได้พบเห็น และมีกิจกรรมการอ่านเป็นประจำ ส่วนเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่ไม่เห็นความสำคัญของการอ่านและไม่ค่อยได้ยินการพูดคุยเกี่ยวกับการอ่านเลย ก็จะไม่เห็นความสำคัญของการอ่าน

3.2 สภาพแวดล้อมที่โรงเรียน เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการอ่านของเด็กมาก เพราะเด็กจะสนใจกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น โรงเรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของนักเรียน

อย่างสม่ำเสมอ ครูต้องให้ความช่วยเหลือ คำแนะนำตลอดจนให้ความอบอุ่น และเอาใจใส่นักเรียน บรรยากาศภายในห้องเรียนเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ รวมทั้งการให้บริการทางด้านห้องสมุด ฯลฯ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการในการอ่านดี เป็นไปตามลำดับขั้นและต่อเนื่องกัน แต่ถ้าสภาพแวดล้อมที่โรงเรียนเป็นไปในทางตรงกันข้ามกับที่กล่าวมาแล้ว ก็จะทำให้พัฒนาการทางด้าน การอ่านของนักเรียนไม่คืบหน้าเท่าที่ควร

ประกอบ สูตรสาร (เอกสารประกอบการสอนวิชาการสอนซ่อมเสริม : 1)

ได้กล่าวถึงองค์ประกอบใหญ่ ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน คือ

1. องค์ประกอบทางร่างกาย ได้แก่ สาเหตุที่สืบเนื่องมาจากการทำงานผิดปกติของระบบการทำงานของร่างกาย เป็นสภาพของตัวเด็กเอง
2. องค์ประกอบทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ สติปัญญา การปรับตัวทางอารมณ์ สังคม หรือความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง
3. องค์ประกอบทางด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพโรงเรียน สภาพครอบครัว หลักสูตร และวิธีสอน เป็นต้น

ฉวีลักษณ์ บุณยะกาญจน (2525 : 39 - 43) ได้กล่าวถึง ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการอ่านไว้ว่า การอ่านจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องหลายประการ ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการอ่านอาจแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 4 ประเภท คือ

1. ตัวแปรที่เกี่ยวกับผู้อ่าน ได้แก่ วุฒิภาวะ ความพร้อม การตั้งใจ สมรรถวิสัยในการอ่านและคุณลักษณะทางบุคลิกภาพของผู้อ่าน
2. ตัวแปรที่เกี่ยวกับวัสดุการอ่าน หมายถึง ความแตกต่างประการต่าง ๆ ของวัสดุในการอ่าน ซึ่งอาจแตกต่างกันในด้านความยากง่าย ความยาวและความคล้ายคลึง นอกจากนี้ยังอาจพบความแตกต่างในเรื่องของความสนุกสนาน น่าเรียน น่าอ่าน น่าเบื่อหน่าย สิ่งเหล่านี้ต่างมีอิทธิพลต่อการอ่านทั้งสิ้น
3. ตัวแปรเกี่ยวกับวิธีอ่าน ประกอบด้วย การฝึกฝนซึ่งจะช่วยเพิ่มทักษะในการอ่านให้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังมีการอ่านเพิ่มเติม การท่องจำ การรู้ผลงาน การใช้ประสบการณ์ในการอ่าน การให้คำแนะนำ การใช้คำแนะนำการแนะแนวการอ่าน เครื่องล่อใจ ตลอดจนความใส่ใจในการอ่าน

4. ตัวแปรที่เกี่ยวกับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ สภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการอ่านของเด็ก เช่น เด็กที่อยู่ในแหล่งเสื่อมโทรมหรืออยู่ในถิ่นทุรกันดารห่างไกลความเจริญ นอกจากนี้ การที่เด็กต้องรับภาระ ช่วยงานบ้านมากเกินไป ทำให้ไม่มีเวลาอ่านหนังสือค้นคว้าหาความรู้

เท่าที่กล่าวมาทั้งหมดสามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการอ่านนั้นมีที่สำคัญอยู่ 3 ประการคือ องค์ประกอบที่มาจากตัวผู้อ่านเองได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา วุฒิภาวะ ความพร้อม แรงจูงใจ องค์ประกอบที่มาจากสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะสิ่งแวดล้อมภายในบ้านและสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน และองค์ประกอบที่มาจากวัสดุการอ่านและวิธีการอ่าน

ด้วยเหตุนี้การที่จะทำให้เด็กรักการอ่าน การส่งเสริมปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนจึงควรตระหนักถึงอิทธิพลต่าง ๆ ที่มีต่อการอ่านด้วย ทั้งนี้เพื่อการอ่านจะได้บรรลุผลดังที่ต้องการ

ประเภทของการอ่าน

การอ่านสามารถแบ่งออกเป็นชนิดต่าง ๆ ได้ ทั้งนี้ อยู่กับว่าจะใช้อะไรเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ถ้าหากพิจารณาการอ่านโดยจะดูจุดมุ่งหมายเป็นหลัก เราอาจจะแบ่ง การอ่านได้ตามแนวความคิดของรสา วงศ์ยังอยู่ (2509 :- 289 - 290) เป็นชนิดต่าง ๆ ดังนี้

1. อ่านเพื่อทราบข่าวสารข้อเท็จจริง การอ่านแบบนี้เป็นการอ่านที่รวดเร็ว สิ่งที่เราต้องการจากการอ่าน คือ คำตอบสั้น ๆ หัวข้อสำคัญหรือความคิดเห็นของข้อความทั้งหมด เช่น การอ่านประกาศ การอ่านป้ายโฆษณา การอ่านพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์

2. อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน การอ่านแบบนี้มักจะอ่านเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ หรืออ่านให้เกิดความสนุกสนาน เกิดความซาบซึ้ง เช่น การอ่านนวนิยาย อ่านสารคดีการท่องเที่ยว เป็นต้น

3. อ่านเพื่อค้นคว้า การอ่านแบบนี้มิใช่เพื่อให้จำหรือให้รู้เท่านั้น หากแต่อ่านเพื่อให้เข้าใจสามารถประเมินค่า ตีความ วิพากษ์วิจารณ์ ให้กว้างขวางออกไปได้ เช่น การอ่านตำราวิชาการ อ่านบทความจากวารสาร หนังสือพิมพ์ เป็นต้น

ฉัตรสุภา กวางพลอย (2526 : 11) แบ่งประเภทของการอ่านตามจุดประสงค์ในการอ่านเป็น 4 ประเภท คือ

1. การอ่านแบบ ซ้ำม ๆ (Skimming) เป็นการอ่านแบบเปิดผ่านไปเร็ว ๆ การอ่านแบบนี้ผู้อ่านจะต้องมีจุดมุ่งหมายหรือคำถามที่ต้องการคำตอบเฉพาะเจาะจงสำหรับเรื่องใดเรื่องหนึ่งในใจแล้วการอ่านในลักษณะนี้ผู้อ่านจะต้องรู้จักใช้ ชื่อเรื่องและหัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อยให้เป็นประโยชน์ การอ่านแบบนี้จะทำให้ผู้อ่านรู้จักการคาดคะเน (Prediction) การเลือกจับใจความ และทำให้สามารถอ่านได้เร็วขึ้น

2. การอ่านแบบ ผ่าน ๆ (Scanning) การอ่านแบบนี้ต่างจากการอ่านแบบแรก ที่จุดประสงค์ของการอ่านต้องการข้อมูลที่เฉพาะเจาะจงมากกว่า แบบแรก เช่น วันที่ ตัวเลข หรือสถานที่ เป็นต้น ผู้อ่านจะต้องรู้จักใช้ตัวเลข หรือ วลีสั้น ๆ ที่มีค่าสำคัญอยู่ด้วยให้เป็นประโยชน์

การอ่านทั้งสองแบบนี้ จะทำให้ผู้อ่านทราบว่า การอ่านให้ได้ใจความตามจุดประสงค์ที่ต้องการนั้นเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญ และสามารถทำได้โดยไม่ว่าจำเป็นต้องอ่านแบบคำต่อคำ แต่ด้วยการรู้จักเลือกจับใจความ (Sample and Select)

3. การอ่านเอารายละเอียด (Thorough Reading) เป็นลักษณะวิธีการอ่านที่ผู้อ่านต้องการจะเข้าใจความหมายทั้งหมดของผู้เขียน ทั้งจุดใหญ่ใจความและรายละเอียดปลีกย่อย การอ่านแบบนี้มักใช้กับการอ่านรายงานวิจัย และตำราเรียน

4. การอ่านเชิงวิจารณ์ (Critical Reading) การอ่านในลักษณะนี้ถือว่าเป็นทักษะการอ่านระดับสูงสุด คือ ผู้อ่านสามารถที่จะแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่ตนอ่านไปแล้วได้ สามารถใช้เหตุผลรองรับกับสิ่งที่ปรากฏในข้อเขียนนั้นว่า ผู้อ่านเห็นด้วยหรือไม่หรือจากประสบการณ์ที่มีมานั้น ๆ หรือไม่

ท่านองเดียวกัน กับความคิดเห็นของ มยุรี สุขวิวัฒน์ (2526 : 33) ที่ว่าการอ่านมีหลายแบบ แล้วแต่จุดมุ่งหมายของผู้อ่าน เช่น

1. อ่านผ่าน ๆ หรืออ่านเอาเรื่อง ทั้งนั้นขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้อ่าน เช่น การพลิกตำราบางเล่ม เพื่อค้นหาเนื้อหาครอบคลุมเรื่องที่จะค้นคว้าหรือไม่ อาจอ่านเพียงหัวเรื่อง หรืออ่านหน้าสารบัญ หรือ อ่านหน้าผนวกท้ายเล่ม เป็นต้น

2. อ่านวิเคราะห์เมื่อมีความประสงค์จะรู้เรื่องโดยละเอียดการอ่านแบบนี้จะต้องบันทึกเรื่องย่อไว้ด้วย เพื่อทบทวนความจำ

3. อ่านตีความ เมื่ออ่านรู้เรื่องก็ต้องมีการตีความ ซึ่งการตีความนั้นจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละคน ผู้อ่านหลาย ๆ คนที่อ่านเรื่อง เดียวกันแล้วอาจตีความไม่เหมือนกันก็ได้

นอกจากนั้นยังสามารถแบ่งประเภทการอ่าน โดยพิจารณาจากลักษณะการอ่านเป็นหลัก ซึ่ง วิจิตรรา แสงพลสิทธิ์ และคนอื่น ๆ (2522 : 135) ได้แบ่งประเภทของการอ่านออกเป็น 2 ชนิดคือ

1. การอ่านในใจ เป็นการอ่านเพื่อชวนขวนขวายหาความรู้และความเพลิดเพลินเพลินใจให้แก่ตนเอง การอ่านประเภทนี้มุ่งฝึกอัตราเร็วและการจับใจความสำคัญซึ่งเป็นการอ่านที่นับวันแต่จะมีความสำคัญเพิ่มขึ้น นักเรียนและนักศึกษาควรได้รับการฝึกฝนให้อ่านเป็น ไม่เพียงแต่อ่านได้หรืออ่านออกเท่านั้น แต่จะมีความสามารถดังต่อไปนี้คือ สรุปความ แปลความ ขยายความ วิเคราะห์คำ และวิเคราะห์ความหรือเนื้อเรื่อง และวิพากษ์วิจารณ์เนื้อเรื่องได้

2. การอ่านออกเสียง ได้แก่

2.1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว เพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นรู้เรื่องและเข้าใจ

2.2 อ่านออกเสียงบทร้อยกรองประเภทต่าง ๆ เพื่อความไพเราะให้ผู้ฟังเกิดความเพลิดเพลินและความซาบซึ้ง

ในเรื่องของการอ่านในใจและอ่านออกเสียงนี้ อัมพร สุขเกษม (2520 : 7 - 8) ได้สรุปลักษณะสำคัญไว้ ดังนี้

1. การอ่านในใจมีลักษณะดังนี้

1.1 เป็นการถ่ายทอดตัวอักษรออกมาเป็นความคิดโดยตรง

1.2 ทราบความหมายได้รวดเร็วกว่า และจับใจความสำคัญได้มากกว่าเพราะอ่านผ่านพลความไปเร็ว ๆ ได้

1.3 เป็นการอ่านเพื่อตนเอง

1.4 เข้าใจเรื่องราวได้เร็ว เพราะเลือกอ่านเฉพาะตอนที่สำคัญได้

2. การอ่านออกเสียงมีลักษณะดังนี้

2.1 เป็นการถ่ายทอดตัวอักษรออกมาเป็นเสียง และถ่ายทอดเสียงออกมาเป็น

ความคิด

2.2 การอ่านต้องอ่านทุกตัวอักษร จะอ่านตอนใดตอนหนึ่งผ่าน ๆ ไปไม่ได้

2.3 เป็นการอ่านเพื่อผู้ฟัง

2.4 ถ้าไม่เข้าใจจะอ่านย้อนกลับไปมา ทำให้น่าเบื่อ

จากลักษณะการอ่านในใจและการอ่านออกเสียงตามที่กล่าวมาจะเห็นว่า การอ่านในใจเป็นสิ่งจำเป็นมากกว่าการอ่านออกเสียง เพราะการอ่านในใจเป็นการอ่านเพื่อตัวเองและเป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับผู้จะอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ ซึ่งการอ่านในใจนี้เป็นเรื่องที่ต้องมีทักษะ (อัมพร สุขเกษม 2520 : 13) ผู้จะชำนาญในการอ่านต้องอาศัยการฝึกทักษะเพื่อให้เกิดทักษะในสองด้าน คือ ทักษะในการอ่านเร็วกับทักษะในการเข้าใจความหมาย ซึ่งทักษะทั้งสองประการนี้จะแยกให้ออกจากกันไม่ได้

สนิท ตั้งทวี (2529 : 282) ได้จำแนกประเภทของการอ่านตามวิธีของการฝึกปฏิบัติ ซึ่งมีอยู่ 7 ประเภทควบกันคือ

1. การอ่านวิเคราะห์คำ
2. การอ่าน วิเคราะห์ประโยค
3. การอ่านวิเคราะห์ทัศนะของผู้แต่ง
4. การอ่านตีความ
5. การอ่านขยายความ
6. การอ่านจับใจความ
7. การอ่านอย่างใช้วิจารณ์

8. กิจกรรมการอ่านควรจัดให้นักเรียนมีโอกาสอภิปรายร่วมกันและค้นคว้าเป็นราย

บุคคล

9. มีวิธีการสอนอ่านที่ส่งเสริมให้เด็กรักการอ่าน
10. มีวิธีสอนการอ่านที่มีประสิทธิภาพ
11. มีสื่อการสอนหลายแบบและเพียงพอกับความต้องการของเด็ก
12. มีการรายงานผลความก้าวหน้าด้านการอ่านของเด็กให้ผู้ปกครองทราบ

บันลือ พฤษะวัน (2521 : 127 - 129) ได้เสนอแนะวิธีสอนอ่านไว้ดังนี้

1. ครูควรใช้วิธีสอนหลาย ๆ แบบ ไม่ใช้การสอนแบบเดียว วิธีเดียว
2. ครูควรมีการเสริมกำลังใจเมื่อเด็กประสบความสำเร็จในการอ่าน
3. ครูควรเน้นให้ผู้เรียนมองเห็นหรือได้รับประโยชน์จากการอ่าน
4. ครูควรเลือกหนังสือที่มีลักษณะตรงกับความสนใจของเด็ก เช่นหนังสือที่มีคำคล้องจอง

ง่าย ๆ เป็นต้น

ปัญหาการอ่าน

เด็กแต่ละคนมีความสามารถทางการอ่านไม่เหมือนกัน บางคนอ่านได้ง่าย รวดเร็วและคล่องแคล่ว ในขณะที่เด็กอีกจำนวนหนึ่งอ่านได้ช้าและเกิดปัญหาต่าง ๆ ในการอ่าน จากผลการวิจัยของเพ็ญแข สุกีติกัย (2526 : 71 - 79) ปรากฏว่ามีปัญหาการอ่านดังนี้

1. การออกเสียง ร, ล ไม่ชัด
2. การออกเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ผิด
3. อ่านช้าตะกุกตะกัก ไม่คล่อง ใช้วิธีสะกดคำ
4. การอ่านผิดวรรคตอน แบ่งวรรคตอนไม่ถูก
5. การอ่านคำควบ วรรณยุกต์
6. การใช้นิ้วชี้ตามทีอ่าน
7. การวางหนังสือห่างจากตาไม่ถูกต้อง
8. การวางท่าทางขณะอ่านไม่ถูก
9. การอ่านคู่ตัว

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ประเภทของการอ่านนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็นชนิดต่าง ๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าจะใช้อะไรเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา เช่น แบ่งประเภทการอ่านโดยยึดจุดมุ่งหมายในการอ่านเป็นหลัก แบ่งประเภทการอ่านโดยยึดลักษณะการอ่านเป็นหลักและประการสุดท้ายแบ่งประเภทการอ่านโดยยึดสถานที่อ่านเป็นหลัก

การจะสอนอ่านประเภทใดให้แก่นักเรียน ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการอ่านในขณะนั้น แล้วจัดประเภทของการสอนอ่านให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ การสอนอ่านเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก เพราะการอ่านเป็นรากฐานสำคัญของการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ในทุก ๆ ด้าน การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ความเพลิดเพลิน ตลอดจนหาวิถีทางแก้ปัญหาของตนเอง ครุจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปลูกฝังทักษะทางการอ่านให้นักเรียนสามารถอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตรับได้ตลอดไป

หลักในการสอนอ่าน

กาย แอล บอนด์ และ แวกเนอร์ อีวา บอนด์ (Guy L. Bond and Wagner Eva Bond 1970 :65-80) ได้เสนอหลักในการสอนอ่านที่น่าสนใจ ซึ่งอาจช่วยให้เด็กมีลักษณะนิสัย และทัศนคติที่ดีต่อการอ่านไว้หลายประการดังต่อไปนี้

1. ควรสนใจเอาใจใส่เด็กในชั้นสอนอ่านเบื้องต้นให้มาก และช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนขั้นต้นให้มากที่สุด
2. ควรจัดกิจกรรมการอ่านที่สร้างความสนใจของเด็กอยู่เสมอ
3. ควรปรับวิธีการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของเด็กแต่ละคน
4. วิธีการสอนอ่านควรเป็นไปตามลำดับขั้น คือ เป็นการเรียนรู้สิ่งใหม่จากประสบการณ์เดิมที่ได้รับ
5. ควรมีการบันทึกพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กไว้ตลอดระยะเวลาที่สอน เพื่อจะได้ทราบว่า การเรียนที่ผ่านมามีบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่
6. ควรบอกจุดประสงค์ในการอ่านให้เด็กทราบทุกครั้ง
7. กิจกรรมการอ่านควรจะต้องนำมาซึ่งความคิดสร้างสรรค์ให้มาก

10. การทำปากขมขมิม
11. การอ่านไม่ออกต้องอาศัยผู้อื่นอ่านให้ฟัง
12. การจับใจความในการอ่านไม่ได้
13. การอ่านตกหล่น ข้ามคำ
14. การจับใจความในการอ่านออกเสียงไม่ได้
15. การอ่านในใจ โดยการอ่านออกเสียง
16. ช่วงความตั้งใจสั้น ขาดสมาธิ
17. การอ่านอักษรสลับที่
18. การอ่านหลงบรรทัด
19. การออกเสียงพิมพ์ในลำคอ
20. การโคลงศีรษะไปมาเวลาอ่าน
21. การอ่านย้อนคำ อ่านซ้ำ
22. สายตาคิดปรกติ หยี่ตา ขมวดคิ้ว
23. การอ่านเพิ่ม เติม หรือแทรกคำเข้าไป
24. การอ่านไม่ชัด อวัยวะออกเสียงผิดปกติ

จะเห็นได้ว่าเด็กมีปัญหามากมายในการอ่าน ดังนั้นจึงควรมีการแก้ไข และวิธีการแก้ไขที่สามารถแก้ไขปัญหาที่วิธีการหนึ่งก็คือให้เด็กได้ฝึกทักษะในการอ่านมาก ๆ ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีการจัดกิจกรรมการอ่านให้มาก ผู้ที่มีบทบาทในการจัดกิจกรรมการอ่านแก่เด็กก็คือ ครูภาษาไทย

การส่งเสริมการอ่าน

สภาพการอ่านของเด็กไทยโดยทั่วไป ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์ (2520 : 17) ได้กล่าวว่า เด็กไทยอ่านหนังสือออกมีจำนวนพอสมควร แต่คนที่ใส่ใจในการอ่านและเพิ่มพูนสติปัญญาความรู้ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นไปนั้นยังมีจำนวนจำกัด จึงควรส่งเสริมให้เด็กอ่านและรักการอ่าน ซึ่งต้องใช้วิธีการที่เหมาะสมในการแนะนำให้เด็กอ่านอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้นการแนะนำและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญอย่างหนึ่งของครูภาษาไทยที่จะจัดขึ้น เพื่อชักจูงและส่งเสริมให้นักเรียน มีความเข้าใจในเรื่องของการอ่าน

รู้จักวิธีการอ่าน วิธีเลือกใช้หนังสือ วิธีสร้างวิจารณ์ในการอ่าน อ่านเป็นและเกิดนิสัยรักการอ่าน

บันลือ พลฤกษ์วัน (2521 : 125 - 129) ได้กล่าวไว้ว่า วิธีส่งเสริมการอ่านเป็นหัวใจสำคัญของครูเพราะความรับผิดชอบในหน้าที่ของครูเกี่ยวกับการสอนอ่านนั้นหาได้สิ้นสุดลงที่การสอนให้เด็กอ่านหนังสือได้เท่านั้นไม่ หน้าที่อีกส่วนหนึ่งนั่นคือ การส่งเสริมให้เด็กอ่านหนังสือตามลำพังเองได้ เพื่อส่งเสริมทักษะทางภาษา ความสนใจ และนิสัยรักการอ่าน ซึ่งการส่งเสริมความสนใจเบื้องต้นอาจทำได้โดยยึดหลักและวิธีการ ดังนี้

1. ความสามารถในการอ่าน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นรากฐานสำคัญของผู้เรียน ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการฝึก การสอนที่ดีก็จะมีพื้นฐานในการอ่านสูงกว่าเด็กที่ได้รับการสอนการฝึกที่ไม่ถูกแบบถูกวิธี ฉะนั้นแนวคิดที่ส่งเสริมการอ่านหรือปลูกฝังนิสัยให้รักการอ่านนั้นจึงขึ้นอยู่กับความสามารถของเด็กที่เกิดจากวิธีสอนของครูเช่นกัน

2. ครูผู้สอนควรวางแผนการจัด ที่สำหรับอ่าน และส่งเสริมให้เด็กรักการอ่าน ซึ่งอาจทำได้โดย

1. จัดหาหนังสือที่ดีและเหมาะสมกับเด็กให้มากพอ
2. หาที่หรือมุมหนังสือให้อ่าน หยิบง่าย ไม่วางระเบียบที่เข้มงวดเกินไปซึ่งเมื่อเด็กทำงานเสร็จมีเวลาก็หยิบอ่านได้
3. ช่วยชี้ชวน ชักนำไปให้อ่าน โดยวิธีแสดงหนังสือใหม่ที่น่าสนใจ เล่าเรื่องบางตอนที่ดี ๆ สนุก ๆ ล่อใจให้เด็กหาอ่านเอง
4. กำหนดหรือมอบหมายงานประเภทต้องอ่านต้องค้นคว้าบ้าง เช่น หานิทานมาเล่าย่อเรื่องตลกป้ายนิเทศ เป็นต้น
5. ประสานงานกับผู้ปกครองทางบ้านเกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่าน แนะนำให้ผู้ปกครองหาหนังสือให้เด็ก ให้เวลาเด็กในการอ่านบ้างหรือคอยให้ความสนใจ เป็นต้น

3. บทบาทของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

1. จัดประกวดการอ่านในลักษณะต่าง ๆ เช่น อ่านทำนองเสนาะ ร้อยแก้ว ร้อยกรอง แข่งขันเล่านิทาน การอ่านเร็ว และอื่น ๆ

2. จัดทำโครงการที่จะจัดหาหนังสือสำหรับเด็ก อาจได้ จากการซื้อหรือขอบริจาค
3. พยายามผลิตหนังสือแบบง่าย ๆ โดยวิธีการโรเนียวเย็บเล่ม หรือแลกเปลี่ยนระหว่างโรงเรียนเท่าที่สามารถทำได้
4. ควรร่วมกลุ่มจัดแสดงหนังสือสำหรับเด็ก จัดแสดงผลงานหรือนิทรรศการเกี่ยวกับหนังสือ และผลงานของเด็ก
5. ส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสดูงานในการปรับปรุงการเรียนการสอน การจัดห้องสมุดและอื่น ๆ
6. ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนจัดทำข่าวเหตุการณ์ สรุปข่าวประจำสัปดาห์ที่รวบรวมจากหนังสือพิมพ์ สื่อมวลชนและประกาศ หรือจัดป้ายไว้ ณ ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน
7. ติดต่อกับผู้ปกครองและกรรมการศึกษาเกี่ยวกับการจัดหาหนังสือดี ๆ มาไว้สำหรับเด็กบ้างถ้าทำได้
8. ประสานงานกับห้องสมุดประชาชน เพื่อหมุนเวียนหนังสือมาสู่โรงเรียนเป็นรายเดือนก็ได้
9. ถ้าโรงเรียนอยู่ใกล้ห้องสมุดประชาชนควรแนะนำนักเรียนให้สมัครเป็นสมาชิกของห้องสมุดประชาชน เพื่อจะได้มีหนังสืออ่านมากขึ้นด้วยการขอยืม

ธาดาศักดิ์ วชิรปรัชญาพงษ์ (2520 : 17) ได้เสนอวิธีการส่งเสริมการอ่านพอสรุป

ได้ดังนี้

1. ให้เด็กอ่านหนังสือพร้อมกับมีกิจกรรม
2. ให้อ่านหนังสืออ่านเล่นที่เด็กชอบ โดยไม่ต้องคำนึงถึงเนื้อเรื่องมาก
3. ผู้ใหญ่ต้องติดตามชี้แจงในสิ่งที่ถูกผิดเสมอ
4. ให้เด็กเลือกอ่านได้อย่างเสรี

ส่วนสัทธิศ อินทริกานนท์ และคณะ (2522 : 39 - 40) ได้แนะนำวิธีการง่าย ๆ ในการเร้าให้เด็กอ่านหนังสือดังนี้

1. การเล่านิทานให้เด็กฟัง เด็ก ๆ ชอบฟังนิทานกันทุกคน เมื่อฟังนิทานแล้ว

หากไม่จับก็อยากติดตามเรื่อง ครูก็แนะนำให้อ่านต่อเอง

2. เล่าเรื่องในหนังสือให้เด็กฟัง ซึ่งเป็นเรื่องที่เด็กสนใจ เช่น เรื่องสัตว์ประหลาด ซึ่งถ้าเด็กสนใจจะสามารถไปหาอ่านเพิ่มเติมได้

3. แนะนำหนังสือแก่เด็ก ทั้งนี้โดยครูนำเอาหนังสือมาอภิปรายกันในชั้น พูดถึงสิ่งที่น่าสนใจ สิ่งที่ควรรู้ต่าง ๆ เช่นนี้จะทำให้เด็กรู้สึกอยากอ่านหนังสือเล่มนั้น ๆ เพิ่มขึ้น

4. ให้เด็กดูหนังสือภาพ เด็กทุกคนชอบรูปภาพ ฉะนั้นการให้เด็กได้ดูภาพจากหนังสือจะช่วยทำให้เด็กมีความสนใจในหนังสือมากขึ้น มีความต้องการที่จะอ่านยิ่งขึ้น

5. ให้เด็กได้ฟังวิทยุ ชมรายการจากโทรทัศน์ หรือดูภาพยนตร์ในรายการบางรายการที่มีเรื่องราวพาถึงเรื่องในหนังสือ เมื่อเด็กได้ฟังหรือได้ชมรายการนั้น ๆ แล้วอยากทราบรายละเอียดก็จะหาหนังสือมาอ่านด้วยตนเอง

อักษร รุ่งมณี (2525 : 58) ได้ให้หลักปฏิบัติเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน ดังนี้

1. หาสัตว์เลี้ยงให้เด็ก เช่น แมว นก สุนัข จะทำให้เด็กสนุกสนานและสนใจอยากทราบเรื่องราวเกี่ยวกับสัตว์ของตน เมื่อเด็กถามพ่อแม่อาจเล่าให้ฟังย่อ ๆ แล้วแนะนำให้อ่านหนังสือเพิ่มเติมเอง

2. พาเด็กไปชมสถานที่ต่าง ๆ เช่น สวนสัตว์ พาไปซื้อของ จะช่วยให้เด็กมีความรู้ ความคิดกว้างขวาง ทำให้สนใจการอ่านมากขึ้น

3. ฝึกการพูดให้เด็กพูดได้อย่างคล่องแคล่ว เช่น ท่องกลอนง่าย ๆ "กูกี้ ๆ ไก่เลี้ยงลูกมาจนใหญ่ ไม่มีนมให้ลูกกิน..."

4. แนะนำให้ฟังหรือดูรายการวิทยุหรือโทรทัศน์ เช่น ข่าวโมงนิทาน หรือละครหุ่นสำหรับเด็ก ชวนให้เด็กสนใจให้ความรู้ความคิดกว้างขวาง

5. รูปภาพต่าง ๆ ที่มีอยู่ในนิตยสาร จะช่วยให้เกิดความสนใจในเรื่องเกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ และถ้าได้รับคำอธิบายเกี่ยวกับเรื่องนั้นประกอบด้วยก็จะยิ่งช่วยให้เขาสนใจ หากทางทราบเรื่องเหล่านั้นในโอกาสต่อไป

6. ชักชวนให้พูดถึงเรื่องที่เคยทำไปแล้ว หรือที่เคยได้พบเห็น โดยวิธีตั้งคำถามให้ตอบ หรืออธิบายให้ฟังก่อนแล้วให้เล่าเพิ่มเติมก็ได้ การให้เด็กช่วยกันทำสมมุติภาพจะช่วยให้เด็กสนใจ

รูปภาพหรือสิ่งพิมพ์ได้เป็นอย่างดี

ส่วนในด้านกิจกรรมที่จัดเพื่อส่งเสริมการอ่านนั้น จวีลักษ์ณ์ บุญยะกาญจน (2523 : 27) ได้เสนอแนะว่า กิจกรรมที่ควรจัดมีดังต่อไปนี้

1. การจัดนิทรรศการ
2. การเล่านิทาน
3. การเล่าเรื่องในหนังสือ
4. การสนทนาหรืออภิปรายเกี่ยวกับหนังสือ
5. การทนายปัญหาซึ่งรางวัล

ความหมายของกิจกรรมการอ่าน

วิชิช บรรจง (2516 : 131) กล่าวว่ากิจกรรม คือการทำให้เด็กเรียนรู้ได้กระทำสิ่งต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา เช่น ได้พูด ตาม อภิปราย ค้นคว้า เล่านิทาน ฯลฯ ได้สนุกสนานรื่นเริง

จรินทร์ ชานีรัตน์ (2517 : 11 - 12) ได้ให้ความหมายของคำว่ากิจกรรมดังนี้ กิจกรรม หมายถึง สภาพการเรียนรู้ใด ๆ ที่เด็กได้กระทำด้วยความเต็มใจทั้งทางสมองและทางกาย เพื่อเป็นการสนองความต้องการของผู้กระทำให้บรรลุถึงจุดหมาย เช่น การค้นคว้า การอภิปราย การแก้ปัญห หรือการที่เด็กได้ใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายและสมองประกอบกันเป็นกิจกรรมแล้ว การเรียนรู้ทุกวันนี้ต้องให้ได้ประกอบกิจกรรมให้มากที่สุด แต่การจัดกิจกรรมของครูควรอยู่บนพื้นฐานของ

- ก. ความสนใจของเด็ก
- ข. อุทิศการทางประชาธิปไตย
- ค. ให้ทุกคนได้เข้าร่วมกิจกรรมตามความสามารถของแต่ละบุคคล

คาร์เตอร์ วี กูด (Carter V. Good 1973 : 9) ให้ความหมายว่า กิจกรรม หมายถึง สภาพการณ์ของการเรียนรู้ในวงกว้างใด ๆ ที่เด็กเข้าร่วมด้วยอย่างเต็มใจ เพราะทำให้เด็กได้บรรลุถึงจุดหมายที่ตนปรารถนา โดยปกติแล้วมักจะเกี่ยวกับการสอบสวน การหาประสบการณ์ และการศึกษาในสาขาวิชาหลายสาขา ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเฉพาะหน้า

จากความหมายของคำว่า "กิจกรรม" ตามที่กล่าวมาแล้วนั้นสามารถสรุปได้ว่ากิจกรรม หมายถึง สภาพการเรียนรู้ใด ๆ ที่เน้นเด็กเป็นผู้กระทำไม่ว่าจะกระทำในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนไม่ว่าจะเป็นการกระทำทางสมองหรือทางกาย โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เด็กได้พัฒนาทุกด้าน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ส่วนความหมายของการอ่าน ได้กล่าวสรุปในตอนต้นแล้วว่า เป็นการแปลความของสัญลักษณ์ออกเป็นความคิดและตีความตามภูมิหลัง แล้วแสดงออกในด้านความคิดตัดสินใจ การอ่านเป็นกระบวนการที่มีพฤติกรรม คือ ออกเสียง เคลื่อนไหวสายตา ดังนั้น "กิจกรรมการอ่าน" จึงหมายถึง สภาพการเรียนรู้ใด ๆ ที่เด็กได้ใช้ทั้งร่างกายและสมอง ในการประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่าน ไม่ว่าจะเป็นอ่านออกเสียง อ่านทำนองเสนาะ อ่านในใจ อ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการ และมีประสิทธิภาพในการอ่าน ทั้งทางด้านทักษะและทัศนคติที่ต่อการอ่าน

ความสำคัญและความจำเป็นของการจัดกิจกรรมการอ่าน

การศึกษาตามหลักสูตรใหม่ เป็นที่ทราบกันดีทั่วไปว่า มิได้จำกัดวงแคบอยู่เฉพาะภายในชั่วโมงเรียนหรือภายในห้องเรียนเท่านั้น แต่ได้ขยายวงกว้างออกไปถึงการเพิ่มพูนประสบการณ์ต่าง ๆ นอกชั่วโมงเรียน นอกห้องเรียน เพราะฉะนั้นความมุ่งหมายของหลักสูตรในปัจจุบันนี้ก็คือ ให้นักเรียนรู้จักคิด ค้นคว้า และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง แนวความคิดดังกล่าวนี้ได้รับอิทธิพลมาจาก จอห์น ดิวอี้ (John Dewey 1961:164) ที่ว่าการศึกษาคือการเรียนจากกิจกรรมและประสบการณ์ หน้าที่ของครูคือ การจัดหาสภาพแวดล้อมให้แก่ นักเรียน

เมื่อจุดมุ่งหมายของการศึกษาได้เปลี่ยนไปเป็นการฝึกให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักการทำงานร่วมกันอย่างมีระบบ ระเบียบ รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในสังคม การเรียนการสอนภาษาไทยจึงเน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี ดังนั้นการจัดกิจกรรมภาษาไทยสำหรับนักเรียนให้มีความสัมพันธ์ควบคู่กันไป เปรียบได้กับการปรุงอาหารที่ต้องมีเครื่องเทศและสิ่งชูรส (จันทร์ ชุ่มเมืองปัก 2508:20)

การสอนทักษะการอ่านนั้น ต้องการเวลาฝึกฝนให้มีความรู้ความชำนาญ เพราะการพัฒนาทักษะย่อมบังเกิดผลให้ปรากฏทันตาเห็นพร้อมกันไม่ได้ การจัดกิจกรรมการอ่านให้เหมาะกับวัยที่กำลังต้องการแสดงออกทางด้านพลังความคิด จิตใจ และร่างกายเท่ากับครูได้ปรับปรุงการศึกษาให้มีความหมายแก่ชีวิต

การจัดกิจกรรมการอ่านทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนในหลาย ๆ ลักษณะจะช่วยให้

นักเรียนได้รู้จักตนเองว่า ตนมีความสามารถในด้านใดบ้าง ซึ่งเป็นการพัฒนาความสามารถและความถนัดของนักเรียน นอกจากนี้กิจกรรมการอ่านยังมีส่วนช่วยจูงใจให้นักเรียนเกิดความสุข สนานเพลินเพลินและประทับใจในการเรียนมากขึ้น

ประเภทของการจัดกิจกรรมการอ่าน

ด้วยเหตุที่การจัดกิจกรรมการอ่านมีความสำคัญและจำเป็นต่อการศึกษิตตามหลักสูตรใหม่ ทั้งนี้เพราะนักเรียนสามารถใช้ทักษะการอ่านเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความสามารถรวมทั้งการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันด้วยตนเองได้ แต่การสอนทักษะการอ่านต้องอาศัยเวลาในการฝึกฝนรวมทั้งต้องจัดกิจกรรมการอ่านให้เหมาะกับองค์ประกอบอื่น ๆ ด้วยเช่น วัยของผู้เรียน เนื้อหาบทเรียน เวลาสถานที่ในการจัดกิจกรรม เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ จึงมีผู้แบ่งกิจกรรมการอ่านเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

กิตติวดี บุญชื้อ (2520 : 15 - 16) ใ้แบ่งกิจกรรมส่งเสริมการอ่านภาษาไทย ออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. กิจกรรมประกอบการสอนเป็นกิจกรรมที่ผู้สอนต้องจัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างสนุกสนานและเกิดประโยชน์คุ้มค่ามากที่สุด
2. กิจกรรมเสริมบทเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนควรจัดให้ผู้เรียนเพื่อเสริมบทเรียนแต่ละเรื่อง ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. กิจกรรมอิสระ เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนน่าจะจัดให้แก่ผู้เรียนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน มีพัฒนาการและสัมฤทธิ์ผลในการเรียนมากที่สุด

การจัดกิจกรรมการอ่านนอกจากจะจัดในลักษณะกิจกรรมประกอบการสอน กิจกรรมเสริมบทเรียนและกิจกรรมอิสระแล้ว สุจริต เพียรชอบ (2526 : 40 - 44) ยังได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบของการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาไว้ในหน่วยที่ 9 ในเอกสารการสอนชุดวิชา การสอนภาษาไทยหน่วยที่ 9 - 15 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ว่า กิจกรรมอาจจัดได้ 2 รูปแบบคือ

1. กิจกรรมเสริมทักษะ เป็นกิจกรรมเสริมทักษะที่เรียนในชั้นเรียน ซึ่งครูภาษาไทยจัดขึ้นเพื่อให้ให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกฝนและพัฒนาการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. กิจกรรมเสริมในรูปของชุมนุม. เป็นกิจกรรมที่ครูจัดขึ้นเพื่อเสริมการเรียนรู้ในชั้นเรียน หรือจะเป็นชุมนุมกิจกรรมเสริมหลักสูตรซึ่งแยกได้เป็น

- ก. กิจกรรมเสริมทักษะการรับสาร
- ข. กิจกรรมเสริมทักษะการส่งสาร

นอกจากรูปแบบในการจัดกิจกรรมการอ่านให้นักเรียนตามที่กล่าวมาแล้วนี้ สมถวิล วิเศษสมบัติ (2525 : 175) ยังได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการอ่านไว้ว่า กิจกรรมในการเรียนการสอนภาษาไทยแยกกิจกรรมเป็น 2 ลักษณะคือ

1. กิจกรรมหลัก หมายถึงกิจกรรมที่นักเรียนจำเป็นต้องทำเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่สมบูรณ์
2. กิจกรรมเสริม หมายถึงกิจกรรมสำรองที่น่าจะได้อ่านถ้าหากนักเรียนมีเวลาพอจัดเป็นกิจกรรมตามความพอใจ ถึงแม้ไม่ทำกิจกรรมที่เสนอไว้ในส่วนนี้ ก็จะไม่เสียประโยชน์อะไรมากนัก

ในด้านประเภทของกิจกรรมนั้น แบ่งเป็น

1. กิจกรรมในชั้นเรียน
2. กิจกรรมเสริมหลักสูตร

วิชัย ราษฎร์ศิริ (2524 : 119) ได้แบ่งประเภทของกิจกรรมออกได้ดังนี้

1. กิจกรรมเกี่ยวกับการพูดและการเขียน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถทางสมอง คือ ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ ความคิด ได้แก่ การให้รายงาน ให้อภิปราย ให้อธิบาย ให้วิจารณ์ ให้บอกความสัมพันธ์ ให้เสนอแนะ ให้ประเมินค่า ฯลฯ
2. กิจกรรมเกี่ยวกับการค้นคว้าหาความรู้ และความเข้าใจ เช่น ให้อ่านหนังสือหรือบทความ ให้สัมภาษณ์ ให้สังเกต ให้ทดลอง ให้ลองปฏิบัติ ให้ฟัง ให้เก็บสะสม ฯลฯ
3. กิจกรรมเกี่ยวกับการฝึกทักษะ หรือความชำนาญ เช่น การให้ฟัง พูด อ่านและเขียน ในวิชาภาษาไทย การให้คิดโจทย์แบบฝึกหัด การร้องเพลง การเล่นดนตรี การเล่นกีฬา กรีฑา การให้ฝึกปฏิบัติในวิชาต่าง ๆ ที่มีการปฏิบัติ กิจกรรมเหล่านี้ทำบ่อยครั้งและสม่ำเสมอจึงจะเกิดผลดี
4. กิจกรรมเกี่ยวกับการสร้างประดิษฐ์หรือคิดค้น กิจกรรมเหล่านี้เมื่อนักเรียนได้ทำแล้ว จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี เกิดความรู้ ความจำ ความเข้าใจ

ความชำนาญ ความคิดริเริ่มและความซาบซึ้งในความงาม การสร้างหรือการประดิษฐ์ หมายถึง กิจกรรมที่ทำแล้วได้ผลงานขึ้นมา การทำโครงการ การให้ประดิษฐ์ผลงานต่าง ๆ การประพันธ์ การเขียนบทความ การแต่งเพลง ฯลฯ

5. การแสดงละคร และการแสดงบทบาทสมมติ กิจกรรมเหล่านี้มักใช้ในวิชาสังคมศึกษา และวิชาภาษา กิจกรรมเหล่านี้จะช่วยทบทวนความจำ ความเข้าใจในเนื้อเรื่อง ที่แสดง ช่วยฝึกทักษะทางภาษา กิริยาท่าทาง อารมณ์ ช่วยฝึกการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ช่วยลดความเครียด ทางสมอง ฯลฯ

ลักษณะการจัดกิจกรรมการอ่าน

การจัดกิจกรรมการอ่านแก่นักเรียนมีลักษณะเช่นเดียวกับกิจกรรมการเรียนการสอนทั่วไปที่ผู้สอนมักจะจัดกิจกรรมและนำกิจกรรมไปใช้ใน 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นนำเข้าสู่เรื่องหรือบทเรียน เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นในตอนเริ่มต้นการเรียนการสอน เพื่อสร้างความสนใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีความสนใจในบทเรียนและอยากเรียนต่อไป และทบทวนความรู้เดิมเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่
2. ขั้นปฏิบัติประกอบกิจกรรม เป็นกิจกรรมซึ่งจัดขึ้นเป็นแกนในการเรียนการสอน เพื่อสนองจุดประสงค์การเรียนรู้ในหลักสูตร และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ตามแผนการสอนเรื่องนั้น ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิด การเรียนรู้ ตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้
3. ขั้นสรุป ขั้นส่งท้าย เป็นกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งจัดขึ้นเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถสรุปสาระสำคัญของบทเรียน ทั้งหมดเพื่อให้เกิดมโนทัศน์ หรือฝึกทักษะและเพิ่มพูนประสบการณ์ของตนเองในบทเรียนนั้น ๆ ให้ลึกซึ้งและกว้างขวางยิ่งขึ้น

หลักการจัดกิจกรรม

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรรณ์ (2523 : 203) ได้ให้หลักการ
จัดกิจกรรมภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพไว้ว่า

1. นักเรียนควรเป็นผู้ริเริ่ม ส่วนครูเป็นแต่เพียงผู้ให้คำปรึกษา
2. การจัดกิจกรรม จำเป็นจะต้องได้รับความสนับสนุนจากโรงเรียน
3. บรรยากาศในการจัดกิจกรรมควรเกิดจากความสมัครใจของนักเรียน มีอิสระและ
เป็นกันเอง
4. อาจารย์ที่ปรึกษาควรมีความรู้ความสามารถ มีความเหมาะสมที่จะทำงานร่วมกับ
นักเรียน
5. ครูและนักเรียนควรวางแผนทำงานร่วมกัน และครูจะคอยควบคุมการทำงานของ
นักเรียน
6. ควรจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียน
7. ควรจัดกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอและน่าสนใจ
8. ควรจัดโดยสมาชิก เพื่อสมาชิก
9. ควรมีระบบระเบียบในการทำงาน
10. มีความสอดคล้องกับนโยบายและความมุ่งหมายของโรงเรียน
11. ยึดหลักประหยัดเวลาและทรัพย์สิน
12. ครูควรถือว่าหน้าที่ของครูคือให้คำปรึกษาแก่นักเรียน
13. ทุกฝ่ายควรปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับที่วางไว้
14. โรงเรียนควรอำนวยความสะดวกสบายในด้านอุปกรณ์ และอื่น ๆ
15. ควรประเมินผลการจัดกิจกรรม
16. ทุกฝ่ายควรมีความเข้าใจและมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรม

สมถวิล วิเศษสมบัติ (2525 : 177 - 178) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมเสริม
หลักสูตรภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพ ควรคำนึงถึงหลักสำคัญ ๆ ดังนี้

1. ความคิดริเริ่มที่จะจัดควรมาจากตัวนักเรียนเอง ครูภาษาไทยอาจทำหน้าที่เป็น
เพียงผู้แนะหรือผู้ชี้แนวทางเท่านั้น โดยโรงเรียนจัดครูที่ปรึกษาหน่วยกิจกรรม เพื่อให้นักเรียน

ที่เข้าร่วมกิจกรรมเข้าใจดีว่า มีวิธีอย่างไร จะจัดอย่างไร มีความมุ่งหมายและดำเนินการอย่างไร

2. ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยกัน และเท่าเทียมกันมากที่สุดเท่าที่จะมากได้
3. การจัดกิจกรรมควรมีโครงการหรือมีแผนเอาไว้ และควรเลือกที่เหมาะสม ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างดี และควรจัดให้มีขึ้นโดยสม่ำเสมอ
4. นักเรียนที่จะเข้าร่วมกิจกรรมควรให้เป็นไปตามแบบประชาธิปไตย และนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมต้องไม่ได้รับสิทธิพิเศษใด ๆ เช่น ไม่ต้องเข้าเรียน เพื่อไปร่วมกิจกรรม
5. ควรให้เหมาะสมกับกำลังของนักเรียน ควรเริ่มทำแต่เล็กน้อย ๆ ก่อน แล้วจึงขยายให้กว้างออกไป
6. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาไทย ควรจัดนอกเวลาเรียน ทั้งนี้เพื่อมิให้เสียเวลาเรียน เช่น ระหว่างพักรับประทานอาหารกลางวัน ตอนเย็น หรือในวันหยุด

ประโยชน์ของกิจกรรมการอ่าน

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2521 : 4 - 5) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมส่งเสริมการอ่านไว้ในกิจกรรม "การเล่น" ประกอบการสอนภาษาไทยซึ่งมีสาระสำคัญและคุณประโยชน์ดังนี้

1. ช่วยให้เกิดพัฒนาการทั้งทางสติปัญญาและอารมณ์
2. ช่วยส่งเสริมทักษะ การใช้ภาษาทางการฟัง พูด อ่านและเขียน
3. ช่วยในการฝึกทักษะทางภาษา และทบทวนเนื้อหา วิชาต่าง ๆ
4. ช่วยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกซึ่งความสามารถที่มีอยู่
5. ช่วยประเมินผลการเรียนการสอน
6. ช่วยให้นักเรียนเกิดความเพลิดเพลินและผ่อนคลายความตึงเครียดในการเรียน
7. ช่วยจูงใจและเร้าความสนใจของนักเรียน
8. ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามัคคี รู้จักการเอื้อเฟื้อช่วยเหลือกัน
9. ช่วยฝึกความรับผิดชอบ และฝึกให้นักเรียนได้รู้จักปฏิบัติตามกฎเกณฑ์
10. ช่วยให้ครูได้เห็นพฤติกรรมของเด็กได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

11. ใช้เป็นกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน เสริมบทเรียนและสรุปบทเรียน
 สมถวิล วิเศษสมบัติ (2525 : 175 - 176) ที่ได้กล่าวถึงคุณค่าของกิจกรรมเสริม
 หลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรวิชาภาษาไทยไว้ดังนี้

1. ช่วยทำให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. ช่วยให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยได้กว้างขวาง
3. สนองความต้องการทางจิตวิทยาของนักเรียน
4. นักเรียนมีความแคล่วคล่องและชำนาญทางภาษายิ่งขึ้น
5. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ค้นพบความสนใจ ความสามารถและความถนัดพิเศษ

ของตนเอง

6. ช่วยส่งเสริมความเป็นนักประชาธิปไตยให้กับนักเรียน
7. ส่งเสริมให้นักเรียนแต่ละคนมีบุคลิกลักษณะที่พึงปรารถนา
8. ส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมของนักเรียน
9. นักเรียนได้ใช้เวลาว่างอย่างมีประโยชน์ ก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน

จะเห็นได้ว่ากิจกรรมการอ่านมีประโยชน์ต่อนักเรียนมาก เพราะนอกจากจะเป็นสิ่ง
 ที่ช่วยพัฒนาทักษะทางด้านภาษาโดยตรงแล้ว ยังมีผลที่ตามมาอีกมากมาย เช่น ช่วยพัฒนาความ
 คิดสร้างสรรค์ พัฒนาบุคลิกภาพและส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยให้กับนักเรียนด้วย
 นอกจากนี้ยังทำให้บทเรียนสนุกสนานน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่ง
 ที่ครูภาษาไทยควรจัดกิจกรรมการอ่านให้กับนักเรียน อย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดทั้งปี

กิจกรรมเสนอแนะเกี่ยวกับการอ่าน

กิจกรรมเสริมประสบการณ์การอ่านที่ครูภาษาไทยสามารถจัดให้นักเรียนทั้งที่เป็นกิจกรรมในชั้นเรียนและกิจกรรมนอกชั้นเรียนนั้นมีมากมาย ทั้งขึ้นอยู่กับความเหมาะสมหลายประการ เช่น สภาพของโรงเรียน นักเรียน ครู วัสดุอุปกรณ์ ดังนั้นครูภาษาไทยจึงต้องพิจารณาว่ากิจกรรมการอ่านนั้น สามารถจัดได้หรือไม่ มีนักการศึกษาหลายท่านได้เสนอแนะกิจกรรมการอ่านที่ควรจัดแก่นักเรียนดังต่อไปนี้

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรหม (2523 : 104 - 106) ได้กล่าวถึงกิจกรรมเสนอแนะในการสอนอ่านในใจดังต่อไปนี้

1. ครูหรือนักเรียนช่วยกันหาบทความ เลือกบทความที่ดีเหมาะสม อัดสำเนาแจกนักเรียนทุกคนอ่าน แล้วให้นักเรียนเล่าเรื่องหรือช่วยกันเล่าเรื่องต่อ ๆ กัน
2. ครูนำบทความมาให้นักเรียนอ่านแล้วให้นักเรียนเขียนเรื่องย่อส่ง
3. อ่านข่าว ข้อความหรือเรื่องราวต่าง ๆ แล้วให้นักเรียนตั้งชื่อเรื่องที่เหมาะสม
4. มอบหมายให้นักเรียนไปอ่านข่าวที่น่าสนใจคนละ 2 - 3 ข่าว แล้วตัดข่าวนั้นมาโดยตัดหัวข้อทั้ง นำมาแลกเปลี่ยนกันอ่านแล้วให้เขียนหัวข้อใหม่ให้เหมาะสมกับข่าวนั้น ๆ
5. แบ่งกลุ่มนักเรียนแล้วมอบหมายให้ไปรวบรวมข่าวประเภทต่าง ๆ แล้วนำมาวิจารณ์กันในกลุ่ม อาจจะวิจารณ์ปากเปล่าหรือเขียนรายงานส่งก็ได้
6. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยแล้วแจกข้อความให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มได้อ่าน ข้อความของแต่ละกลุ่มจะแตกต่างกัน หลังจากนั้นให้ทำสังเขปข้อแล้วออกมารายงานให้เพื่อนทั้งชั้นฟัง
7. ครูเตรียมเอกสารข้อความเป็นตอน ๆ ตอนละย่อหน้าให้นักเรียนอ่าน แล้วให้บอกรายความสำคัญของเรื่องนั้นหรือเขียนใจความสำคัญของเรื่องเป็นภาษาของตน
8. แบ่งนักเรียนออกเป็นสองพวกให้อ่านเรื่องราวที่กำหนดให้ในใจ แล้วให้นักเรียนฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ถามและอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ตอบสลับกันไป
9. ให้นักเรียนอ่านข้อความในใจแล้วครูถามคำถามปากเปล่าหรือข้อเขียน

10. ให้นักเรียนอ่านวรรณคดีด้วยการอ่านในใจ แล้วให้นักเรียนหาสำนวนโวหารที่ไพเราะ ข้อคิดคำคมคำสอนต่าง ๆ ที่ปรากฏ นำมาอภิปรายปากเปล่าหรือเขียนวิจารณ์ก็ได้
11. นักเรียนอ่านในใจเรื่องในแบบเรียนวรรณคดีแล้วอภิปรายแสดงความคิดเห็นหรือวิจารณ์สั้นหรือพฤติกรรมตัวละคร การอภิปรายอาจจะอภิปรายทั้งชั้นหรือเป็นการอภิปรายหมู่ก็ได้
12. ให้นักเรียนฝึกคิดตัดสินใจจากเรื่องราวที่ได้อ่าน โดยสมมติตนเองเป็นตัวละครในเรื่องเขียนข้อความแสดงการตัดสินใจกระทำต่าง ๆ ตามที่ตนเห็นสมควร การกระทำนั้นไม่จำเป็นต้องเหมือนตัวละครในเรื่องแต่สิ่งสำคัญที่นักเรียนจะต้องแสดงเหตุผลประกอบด้วย
13. หลังจากอ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเขียนบทละคร หรือแสดงบทบาทสมมติด้วยภาษาของตนเองแล้วแสดงตามบทที่เขียนขึ้น
14. ให้นักเรียนอ่านเรื่องในวรรณคดีแล้วเขียนแสดงอารมณ์ความรู้สึกออกมาเป็นตัวอักษร
15. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ให้ช่วยกันวาดภาพหรือวาดการ์ตูนพร้อมเขียนเรื่อง เขียนคำพูดประกอบ แล้วรวบรวมผลงานเป็นเล่ม อาจมีการจัดประกวดผลงานก็ได้
16. มอบหมายให้นักเรียนไปอ่านหนังสือประกอบหรืออ่านตามความสนใจ แล้วทำรายงานหรือทำบรรณทัศน์เกี่ยวกับหนังสือนั้นเป็นรายบุคคล ตัดเล็กลงบ้างที่นำเสนอในเทปวิทยานิเทศ
17. ครูทำรายชื่อหนังสือที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียนแล้วพยายามสนับสนุนให้นักเรียนอ่านโดยจัดรายการสนทนา อภิปราย แนะนำหนังสือที่ตนอ่านให้เพื่อนได้รับทราบ
18. ให้นักเรียนทำรายการหนังสือที่ได้อ่านเก็บรวบรวมไว้
19. นำข้อเขียนที่ยั่วให้ผู้อ่านคิดหรือข้อเขียนที่มีความหมายแฝงให้นักเรียนอ่าน ครูและนักเรียนช่วยกันตีความเพื่อเป็นแนวทาง หลังจากนั้นให้นักเรียนฝึกตีความทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

20. ให้นักเรียนร่วมกันจัดนิทรรศการหนังสือที่นักเรียนเคยอ่านรวมทั้งหนังสือที่เห็นว่าเหมาะสมในการอ่าน

21. ฝึกให้นักเรียนเกิดความเคยชินและมีนิสัยในการค้นคว้า ด้วยการให้นักเรียนอ่านในใจ ข้อความที่กำหนดให้หรือเรื่องราวในหนังสือแบบเรียน แล้วให้ไปค้นคว้าในห้องสมุดเกี่ยวกับคำศัพท์ ศัพท์บัญญัติ ประวัติความเป็นมา ฯลฯ เพิ่มเติม

เนื่องจากการอ่านเป็นทักษะหนึ่งในจำนวนทักษะทั้ง 4 ของการใช้ภาษา คือ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ซึ่งทักษะดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันอย่างแยกกันไม่ออก ด้วยเหตุนี้จึงมีกิจกรรมทางด้านการใช้ภาษาหลายกิจกรรมที่สามารถใช้ได้กับทักษะดังกล่าวทั้งหมด กิจกรรมการใช้ภาษาที่อาจจัดขึ้นในโรงเรียนมัธยมศึกษา สัจจิต เพียรชอบ (2525 : 193 - 194) ได้กล่าวไว้ในเอกสารการสอนชุดวิชาการสอนภาษาไทยหน่วยที่ 4 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ว่า

1. เชิญวิทยากรบรรยาย อภิปราย สนทนาหรือตอบคำถามเกี่ยวกับภาษาไทย
2. ชุมนุมภาษาไทยพาสมาชิกไปฟังบรรยาย อภิปราย โต้แย้งหรือการแสดงนอกสถานที่
3. ฟังบรรยาย อภิปรายหรือการอ่านบทความเกี่ยวกับภาษาไทย จากเทปบันทึกเสียง
4. ฟังบรรยาย อภิปรายจากเทปแล้วฝึกพูด ฝึกแสดงความคิดเห็น
5. ฝึกเล่าเรื่อง เล่าเหตุการณ์ เล่าประสบการณ์ เล่านิทาน โดยมีครูหรือวิทยากรเป็นผู้ช่วย
6. จัดสนทนาเกี่ยวกับข่าวสารบ้านเมือง หนังสือ เหตุการณ์สำคัญหรือปัญหาต่าง ๆ ที่น่าสนใจ
7. อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ทางด้านภาษาไทยหรือหนังสือที่น่าสนใจ
8. จัดประกวดเล่าเรื่อง เล่านิทาน เล่าประสบการณ์ตามโอกาสอันควร
9. จัดทำรายชื่อหนังสือที่ได้อ่าน และจัดบริการแลกเปลี่ยนหนังสือกันอ่าน
10. จัดทำบรรณนิทัศน์ (Book Review) หรือบรรณนิทัศน์สังเขป

(Annotation)

11. จัดรายการบรรยาย สนทนา อภิปรายเชิญชวนให้สมาชิกอ่านหนังสือที่ดีที่สุดในด้านต่าง ๆ
12. ฝึกเป็นโฆษก พิธีกรในโอกาสต่าง ๆ
13. ฝึกเป็นโฆษกวิทยุ โทรทัศน์ อ่านข่าวอ่านประกาศให้ถูกต้อง
14. ฝึกพูดในที่ประชุม เช่น การพูดให้ความรู้ การพูดจูงใจ
15. ฝึกอภิปรายแบบต่าง ๆ ทั้งการอภิปรายเป็นคณะ การปราศรัยถ่าหมู่ การอภิปรายซักถาม
16. ฝึกประชุม อภิปรายในกลุ่มย่อย ๆ
17. ฝึกการโต้ว่าที่ ยอว่าที่และจัดการโต้ว่าที่ ยอว่าที่ระหว่างชั้น
18. จัดพาสมาชิกชุมนุมภาษาไทยไปเล่าเรื่อง เล่านิทานหรืออ่านหนังสือให้เด็ก ๆ ฟัง
19. จัดการแสดงบทบาทสมมติ เน้นการพูดการแสดงความคิดเห็นในสถานการณ์ต่าง ๆ
20. ฝึกพูด แสดงตามบทละครโดยใช้ความรู้สึก อารมณ์ตามลักษณะนิสัยของตัวละคร
21. ทำงานเป็นกลุ่ม สนทนา วิจัยแลแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือที่ได้อ่าน
22. จัดมุมหนังสือไว้ให้สมาชิกได้อ่าน
23. จัดนิทรรศการหนังสือใหม่หรือหนังสือที่มีอยู่แล้วตามโอกาสอันควร
24. วิจัยข่าวจากวิทยุ หนังสือพิมพ์และวิจัยเหตุการณ์ที่น่าสนใจ
25. ฝึกอ่านในใจเพื่อจับใจความหรือฝึกอ่านออกเสียงให้ถูกต้องน่าฟัง
26. รวบรวมข่าวและความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ในทำนองสรุปข่าวหรือสรุปภาพข่าวหรืออาจรวบรวมข่าวจากหนังสือพิมพ์สรุปข่าวตีพิมพ์ประกาศ
27. ตั้งกลุ่มผู้สนใจการอ่านบทละครทั้งละครวิทยุ ละครพูดหรือละครที่เป็นกลอนเป็นฉันท
28. จัดประกวดการอ่านในใจ อ่านออกเสียง อ่านทำนองเสนาะตามโอกาสอันควร
29. ในระหว่างหยุดพักกลางวัน จัดให้มีการอ่านข่าว บทความ ความรู้หรือหนังสือดี ๆ ให้ฟัง
30. จัดการแข่งขันสะกดคำยาก ทำพานุกรมรวบรวมคำยากหรือคำที่มักเขียนผิด
31. จัดรวบรวมคำราชาศัพท์ที่ควรทราบ
32. เขียนข่าว บทความ เรื่องสั้น คำประพันธ์สั้น ๆ ตีตกะดานนิตเทศ
33. ประกวดเขียนคำขวัญ การเขียนโฆษณา อาจมีการวาดภาพประกอบด้วยก็ได้

34. จัดประกวดเรียงความ เรื่องสั้น จดหมายตามโอกาสอันควร

35. จัดประกวดเขียนบันทึกประจำวันหรือจดหมายเหตุ

ประกาศรี สี่ห้าไฟ (2524 : 334 - 335) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมฝึกอ่าน
ในใจโดยฝึกอ่านหนังสือพิมพ์ วารสาร หนังสือ เอกสาร ฯลฯ แล้วทำงานต่อไปนี้

1. พุดหรือเขียนสรุปใจความสำคัญ
2. พุดหรือเขียนมโนทัศน์ที่ได้รับ
3. อธิบายคำศัพท์โดยค้นคว้าจากพจนานุกรม
4. เขียนตีความหมายตามวัตถุประสงค์ของเรื่องที่ได้อ่าน
5. ฝึกอ่านเพื่อแก้ไขลักษณะการอ่านที่สังเกตเห็น
6. แบ่งกลุ่มให้อ่านเฉพาะตอนที่กำหนดแล้วอภิปรายร่วมกันเพื่อออกมารายงานหน้าชั้น
7. อ่านในใจแล้วเขียนขบ่งใจความที่ไพเราะหรือเห็นว่าประทับใจพร้อมทั้งยกตัวอย่าง
8. อ่านแล้วเขียนวิจารณ์เรื่องตามเกณฑ์การวิจารณ์หนังสือประเภทต่าง ๆ ได้
9. ครูและนักเรียนร่วมกันวิจารณ์ผลงานทั้งปรากฏ และข้อเขียนเมื่อกิจกรรมฝึก

อ่านเสร็จสิ้น

10. อ่านแล้วสังเกตรูปแบบการจัดรูปเล่มหนังสือ สามารถชี้ส่วนประกอบในเล่มได้

ถูกต้อง

11. อ่านซ้ำแล้วลองเขียนพาดหัวซ้ำ
12. อ่านเรื่องแล้วตั้งชื่อเรื่องให้ตรงประเด็น ใช้ภาษากระชับครอบคลุมเนื้อความ

มากที่สุด

13. แบ่งกลุ่มอ่านแล้วแข่งขันกันสร้างคำถามหรือหาคำตอบ
14. ให้อ่านแล้วขีดเส้นใต้สำนวนโวหารเพื่อตีความหรือวิจารณ์
15. ให้อ่านหนังสือนอกเวลาแล้วรายงานหรืออภิปรายหน้าชั้นเรียน
16. กำหนดระยะเวลาให้อ่านเพื่อสังเกตสมาธิ อัตราเร็ว ฝึกระยะเวลาให้นานขึ้น

ตามลำดับ

17. อ่านแล้ววาดภาพจากจินตนาการ

จากกิจกรรมเสนอแนะที่กล่าวมานี้ จะเห็นว่ามีกิจกรรมมากมายหลายลักษณะที่ครูภาษาไทยสามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนอ่านได้ ทั้งที่เป็นกิจกรรมการอ่านโดยตรง และกิจกรรมอื่น ๆ ที่สามารถดัดแปลง ประยุกต์มาใช้ในการเรียนการสอนอ่านได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูผู้สอนเองว่า กิจกรรมดังกล่าวนั้นเหมาะสมเพียงใดโดย คำนึงถึง ผู้เรียน วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ โอกาสเป็นหลักในการเลือกกิจกรรม และที่สำคัญคือควรเป็นกิจกรรมการอ่านประเภทที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่านอย่างเสรี เพื่อฝึกการอ่านอย่างวิเคราะห์ วิจัย ซึ่งเป็นการอ่านขั้นสูง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านในประเทศไทยนั้นอาจกล่าวได้ว่าเป็นการศึกษาการอ่านใน 2 ประเด็นใหญ่คือ

1. การศึกษาลักษณะเฉพาะบุคคลอันได้แก่ เพศ อาชีพ ระดับ การศึกษาและสาขาที่ศึกษา ที่มีผลต่อพฤติกรรม การอ่านได้แก่ ประเภทหนังสือที่อ่าน ปริมาณการอ่าน เวลาที่ใช้ในการอ่านและแหล่งที่ได้หนังสืออ่าน

ผู้ที่ศึกษาวิจัยในด้านนี้ได้แก่

ดวงพร สุภชัยพานิชพงศ์ (2520 : ง) ได้วิจัยเพื่อสำรวจความสนใจในการอ่านของผู้อ่านในหอสมุดแห่งชาติ กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นสมาชิกของหอสมุดแห่งชาติ ภายในระยะเวลา 2 เดือน ผู้วิจัยแบ่งตัวอย่างประชากรออกเป็น 3 กลุ่มตามลักษณะอาชีพ คือ นักเรียน นิสิต นักศึกษา ข้าราชการและพ่อค้าประชาชน ส่งแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 656 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์รวมทั้งสิ้น 569 ฉบับ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ผู้ที่ใช้หอสมุดแห่งชาติมากที่สุดคือนักเรียน นิสิต นักศึกษา โดยใช้เวลาว่างในวันเสาร์ อาทิตย์ ในด้านความสนใจในการอ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ ปรากฏ นักเรียน นิสิต นักศึกษาหญิงสนใจอ่านหนังสือในหมวดประวัติศาสตร์มากแต่นักเรียน นิสิต นักศึกษาชายสนใจอ่านหนังสือในหมวดประวัติศาสตร์ปานกลาง ส่วนข้าราชการชายสนใจอ่านหนังสือในหมวดเบ็ดเตล็ดมากในขณะที่ข้าราชการหญิงสนใจอ่านหนังสือในหมวดเบ็ดเตล็ด หมวดวรรณคดีและหมวดประวัติศาสตร์มาก สำหรับแม่ค้า

ประชาชนหญิงสนใจอ่านหนังสือในหมวดศิลปะและการบันเทิงมากแต่พ่อค้าประชาชนชายสนใจอ่านหนังสือในหมวดคังกล่าวปานกลาง ประชาชนชายหญิงทั้ง 3 อาชีพดังกล่าวมีความต้องการมากที่จะให้หอสมุดแห่งชาติจัดบริการและกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่าน

ปริมวดี ประยูรสุข (2525 : ง) ได้วิจัยเพื่อสำรวจความสนใจการอ่านหนังสือประเภทนิทานต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2525 จำนวน 360 คน เป็นชาย 180 คน หญิง 180 คน ได้รับแบบสอบถามคืนมา 295 คน เป็นชาย 159 คน เป็นหญิง 136 คน ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนชายและหญิงมีความสนใจในการอ่านนิทานทั้ง 6 ประเภทอยู่ในระดับมากโดยเฉพาะนิทานประเภทจินตนาการ อิงประวัติศาสตร์และศาสนาและที่แตกต่างกันคือ นักเรียนหญิงมีความสนใจในการอ่านหนังสือนิทานประเภทปรัมปราและนิทานอิงประวัติศาสตร์และศาสนามากกว่านักเรียนชาย นักเรียนส่วนใหญ่จะเลือกอ่านหนังสือนิทานตามความสนใจของตนเองมากที่สุด

กฤษณา บุตรปาละ (2527 : ง) ได้ศึกษาสภาพการอ่าน ความสนใจและความต้องการในการอ่านของชาวชนบท อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ชาวชนบทเพศชายและเพศหญิง อายุระหว่าง 15 ปี - 50 ปี ที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น สามารถอ่านออกเขียนได้อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่เลือกมาศึกษา 9 หมู่บ้าน โดยส่งแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 320 ชุดได้รับแบบสอบถามคืน 298 ชุด ผลการวิจัยพบว่า สภาพการอ่าน สิ่งพิมพ์ที่สนใจที่สุด คือหนังสือพิมพ์เหตุผลในการอ่านคือช่วยให้มีความรู้กว้างขวางและช่วยให้เข้าใจโลกและชีวิตยิ่งขึ้น ด้านความสนใจในการอ่าน ชาวชนบทสนใจอ่านเรื่องประเภทเพาะปลูก การทำนา การทอผ้าและปัญหาการครองชีพมากที่สุดตามลำดับ

ยงยุทธ ยืนยงค์ (2529 : ง) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพการอ่านกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี จำนวน 14 โรงเรียนรวมทั้งสิ้น 377 คน แยกเป็นนักเรียนหญิง 196 คน นักเรียนชาย 181 คน ผลการวิจัยพบว่า

ประสิทธิภาพการอ่านกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยมีความสัมพันธ์กันในทางบวกและ
ประสิทธิภาพในการอ่านระหว่างนักเรียนหญิงและนักเรียนชายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01 นั่นคือประสิทธิภาพในการอ่านของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชาย

วลัยภรณ์ อาทิตย์เที่ยง (2529 : ง - ณ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจใน
การอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีลักษณะภูมิหลังต่างกัน กลุ่มตัวอย่างประชากร
เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
กรุงเทพมหานคร จำนวน 18 โรงเรียน รวม 621 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนหญิงมีความสนใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนชาย
2. นักเรียนที่มีอายุน้อยมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่มีอายุมาก
3. นักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทยมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยสูงกว่า
นักเรียนที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาภาษาไทย
4. นักเรียนที่มีสติการขาดเรียนน้อยมีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่มีสติ
การขาดเรียนมาก
5. นักเรียนที่มีผู้ปกครองจบการศึกษาระดับสูงมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย
สูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีการศึกษาในระดับต่ำ
6. นักเรียนที่ครอบครัวมีการใช้สื่อมวลชนมากมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยสูง
กว่านักเรียนที่ครอบครัวมีการใช้สื่อมวลชนน้อย

นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนที่อยู่โรงเรียนขนาดใหญ่มีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย
สูงกว่านักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก

กาญจนา พุทธิมนต์ (2529 : ง - จ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสนใจในการอ่าน
และการใช้ห้องสมุดของนักเรียนนายเรือ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่นักเรียนนายเรือชั้น
ปีที่ 2 - ชั้นปีที่ 5 ในปีการศึกษา 2529 รวมทั้งสิ้น 544 นาย ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียน
นายเรือส่วนใหญ่เห็นว่าการอ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ มีความสำคัญในระดับมากและใช้เวลา
ว่างด้วยการอ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ มากที่สุด สาเหตุที่นักเรียนนายเรือสนใจอ่านหนังสือ
และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ คือ ความสนใจของตนเองสาเหตุรองลงมาคือวิหุและการได้รับแรงกระตุ้น
จากอาจารย์ วิธีที่นักเรียนนายเรือได้อ่านหนังสือมาอ่านส่วนใหญ่ได้จากการซื้อเอง รองลงมาคือ

ขอยืมจากห้องสมุด ส่วนวัตถุประสงค์ในการอ่าน เพื่อพักผ่อนและความบันเทิงและอ่านเพื่อเพิ่มพูนความรู้

จากงานวิจัยที่เสนอไปแล้วข้างต้นแสดงให้เห็นว่า มีปัจจัยหลายประการที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน และปัจจัยเฉพาะบุคคลอันได้แก่ เพศ อาชีพ ระดับการศึกษาและสาขาที่ศึกษาล้วนมีผลต่อการอ่านทั้งสิ้น ด้วยเหตุนี้ในการจัด การเรียนการสอนอ่านแก่นักเรียนจึงสมควรอย่างยิ่งที่ครูจะต้องนำปัจจัยเหล่านี้มาพิจารณาประกอบ อันจะมีผลทำให้การเรียนการสอนอ่านและการจัดกิจกรรมการอ่านมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. การศึกษาสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการอ่านได้แก่ ครอบครัว ครู - อาจารย์ ห้องสมุด เพื่อน สื่อมวลชน

ในด้านอิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อการอ่านนั้น มีผู้วิจัยไว้ดังต่อไปนี้

สหทยา ชินสมบูรณ์ (2528 : จ) ได้วิจัยเรื่อง อิทธิพลของสภาพครอบครัวที่มีต่อการอ่านของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2526 โรงเรียนสาธิตน้ำผึ้ง โดยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2526 โรงเรียนสาธิตน้ำผึ้งจำนวน 140 คน ผู้ปกครองเด็กนักเรียนชั้นประถมปีที่ 4 จำนวน 140 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ระดับการศึกษา อาชีพและสถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการอ่านของเด็กนักเรียนในด้าน จำนวนหนังสือที่ไม่ใช่แบบเรียนที่นักเรียนมีอยู่ที่บ้าน จำนวนบุตรของผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์กับการอ่านของนักเรียน กิจกรรมที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ส่งเสริมการอ่านให้แก่เด็กของตนคือ ให้เงินซื้อหนังสืออ่าน รองลงมาคือซื้อหนังสือพิมพ์ให้อ่าน สำหรับผู้ปกครองที่ไม่เคยส่งเสริมการอ่านให้แก่เด็กของตนคือผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง

ทวีศักดิ์ เดชาเลิศ (2528 : ง - จ) ได้วิจัยเรื่อง องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 974 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ตัวทำนายที่มีความสำคัญที่สุดในการอธิบายความแปรปรวนของนิสัยรักการอ่านได้แก่ ประสบการณ์ส่งเสริมการอ่านจากที่บ้าน ส่วนตัวทำนายที่มีความสำคัญอันดับรองลงไปได้แก่ ลักษณะการซื้อวารสาร นิยายสารอ่านในบ้าน ประสบการณ์ส่งเสริมการอ่านจากทางโรงเรียน ภาพยนตร์โทรทัศน์ที่ชอบดู ปริมาณเวลาที่ต้องช่วยทำงานบ้านต่อสัปดาห์อาชีพรับราชการของบิดา

และจำนวนบุคคลที่อยู่ในบ้าน

ในด้านบทบาทของครู - อาจารย์ที่มีต่อการอ่านของนักเรียนนั้น อาจกล่าวได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นจุดเด่นที่สุด ด้วยเหตุนี้จึงมีผู้สนใจศึกษาและทำการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนอ่านในแง่มุมที่ต่างกันไปดังนี้

สมลักษณ์ สุขหอม (2521 : . ง - จ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง โปรแกรมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นครูผู้สอนภาษาไทย 96 คนและนักเรียนระดับมัธยมศึกษา 400 คนในกรุงเทพมหานคร แล้วนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาสร้างโปรแกรมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผลการวิจัยปรากฏว่า จุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมคือ ให้ความรู้และทักษะทางภาษาไทยเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความสามารถ ผู้ริเริ่มในการจัดกิจกรรมคืออาจารย์และนักเรียน ประเภทของกิจกรรมที่จัดเป็นส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมทางด้านการใช้ภาษาไทยการเข้าร่วมกิจกรรมทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์กว้างขวาง ได้แสดงความคิดสร้างสรรค์และได้รับความสนุกสนาน ปัญหาในการจัดกิจกรรมคือนักเรียนไม่เข้าใจ ไม่สนใจและไม่เห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรม

อักษร รุ่งมณี (2525 : 90 - 92) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลเพิ่มความเข้าใจในการอ่านและทัศนคติต่อการอ่านระหว่างการสอนอ่านแบบปกติและการสอนอ่านโดยจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดไชยชุมพล ชนะสงคราม จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 2 ห้อง ๆ ละ 30 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง กลุ่มควบคุม 1 ห้อง ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบความเข้าใจในการอ่านซึ่งปรับปรุงและเพิ่มเติมจากแบบทดสอบความเข้าใจในการอ่านของ บุญรวาย ชูรักษา (2524 : ภาคผนวก) และแบบทดสอบวัดทัศนคติต่อการอ่านของ สุรางค์ จันท์เอม (2509) ไปทดสอบก่อน (Pre - Test) กับกลุ่มตัวอย่างควบคุมและกลุ่มทดลอง จากนั้นจึงจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านวิชาภาษาไทยให้กลุ่มทดลองหลังเวลาเรียนปกติเป็นเวลา 3 เดือน จำนวน 24 ครั้งแล้วจึงนำแบบสอบทั้ง 2 ฉบับไปทดสอบอีกครั้ง (Post - Test) ผลการวิจัยปรากฏว่า หลังจากทดลองผลเพิ่มของคะแนนความเข้าใจในการอ่านและทัศนคติต่อการอ่านของนักเรียนในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 กล่าวคือนักเรียนทั้งสองกลุ่มต่างมีผลเพิ่มของคะแนนความเข้าใจ

ในการอ่านและทัศนคติต่อการอ่านแต่นักเรียนในกลุ่มทดลองมีอัตราเพิ่มที่สูงกว่า

ชูลี ชัชวาลย์กิจ (2525 : ง - จ) ได้ทำโครงการเสนอเพื่อจัดกิจกรรมเสริมทักษะภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้บริหาร 41 คน อาจารย์ภาษาไทย 116 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 390 คน จากโรงเรียนรัฐบาล 20 แห่งในกรุงเทพมหานคร ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลได้พบปัญหาในการจัดกิจกรรมคือ ปัญหาในด้านเวลา สถานที่ งบประมาณ อุปกรณ์และการขาดความสนใจของนักเรียน ข้อเสนอแนะจากผู้บริหารและอาจารย์ได้แก่ ควรเตรียมโครงการจัดกิจกรรมล่วงหน้าแล้วกำหนดรายละเอียดในเรื่อง เวลา อุปกรณ์ งบประมาณ สถานที่ บุคลากรและวิธีดำเนินการให้พร้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดกิจกรรมนั้นต้องน่าสนใจและควรมีการจัดตั้งชุมนุมภาษาไทย

สุภา หรุจิตตวิวัฒน์ (2526 : ง - น) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำเสนอโครงการ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทยในวิทยาลัยครู โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังตัวอย่างประชากรที่เป็นอาจารย์และนักศึกษาวิทยาลัยครู 12 แห่ง จำนวน 436 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ด้านจุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมที่สำคัญได้แก่ เพื่อให้ให้นักศึกษามีทักษะทางภาษาไทยดีขึ้นและเพื่อฝึกให้รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น กิจกรรมส่วนใหญ่จัดในเวลาเรียน กิจกรรมทุกประเภทช่วยให้ผลการเรียนดีขึ้น การประเมินผลนั้นอาจารย์และนักศึกษาเห็นว่าควรประเมินผลทุกครั้งโดยสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา การประเมินผลทุกครั้งควรนำผลไปปรับปรุงในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญคือ งบประมาณมีน้อย อาจารย์และนักศึกษาไม่ค่อยเข้าใจและสนใจเท่าที่ควร ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมคือให้เพิ่มงบประมาณและควรจัดกิจกรรมบางกิจกรรมร่วมกับศูนย์วัฒนธรรม

กรรณิกา อุ่นแจ่ม (2528 : ง - จ) ได้วิจัยเรื่อง ผลของการใช้กิจกรรมเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์สูงทางการเรียนภาษาอังกฤษ ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) ที่มีผลสัมฤทธิ์สูงทางการเรียนภาษาอังกฤษ จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ

ของนักเรียนในระดัการอ่านตามตัวอักษร การให้ความคิดเห็นและการประเมินผลสูงกว่า
 เกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ
 .05 นักเรียนส่วนใหญ่รู้สึกภูมิใจ ตีใจและอยากเข้าร่วมกิจกรรมเสริมทักษะการอ่านจับใจความ
 ภาษาอังกฤษและชอบที่จะได้มีโอกาสเรียนร่วมกับเพื่อน ๆ ที่มีความสามารถใกล้เคียงกัน
 นักเรียนส่วนมากต้องการให้มีการจัดกิจกรรมเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษต่อไป
 และเห็นว่ากิจกรรมดังกล่าวมีประโยชน์มาก

ประทีป แฉงจิต (2528 : ง-จ) ได้วิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่าน
 จับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนด้วยกิจกรรมคัดสรรกับ
 กิจกรรมตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็น
 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดยางสุทธาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ ฯ
 ปีการศึกษา 2528 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 30 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนด้วย
 กิจกรรมคัดสรร กลุ่มควบคุมได้รับการสอนด้วยกิจกรรมตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ
 แต่ละกลุ่มใช้เวลาสอน 33 คาบรวม 17 สัปดาห์ ผลการวิจัยปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ในการอ่าน
 จับใจความภาษาอังกฤษของกลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยกิจกรรมคัดสรรสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอน
 ด้วยกิจกรรมตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ และในการสังเกตพฤติกรรมทั้ง 4
 ด้าน คือ ด้านการให้เหตุผล ด้านการวิจารณ์ ด้านการนำความรู้ไปแก้ปัญหา ด้านการแสดง
 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะใหม่ ๆ ปรากฏว่า กลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยกิจกรรมคัดสรรเกิด
 พฤติกรรมทั้ง 4 ด้านมากกว่า

กาญจนา สุวีร์ตนากร (2528 : ง-จ) ได้ศึกษาความเห็นของครูและ
 นักเรียนเกี่ยวกับทฤษฎีของครูภาษาไทยในการส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักเรียน
 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นครูภาษาไทยระดับ
 มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 560 คนจากโรงเรียนต่าง ๆ 14 โรงเรียน เขตการศึกษา 5
 สรุปผลการวิจัยด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่า การจัดมุมหนังสือในชั้นเรียน การให้
 นักเรียนทำบรรณานุกรมหนังสือที่อ่านแล้วรวบรวมไว้มีการปฏิบัติน้อย การให้นักเรียนทำรายงาน
 เป็นกลุ่มเป็นรายบุคคล การให้นักเรียนศึกษาเรื่องที่จะเรียนมาล่วงหน้ามีการปฏิบัติมาก

ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตรพบว่า โดยส่วนรวมครูและนักเรียนเห็นว่ามีกาปฏิบัติน้อย เช่น การเชิญบริษัท สำนักพิมพ์มาแสดงกนิทรรศการหนังสือ การจัดสโมสรหนังสือ

ส่วนในด้านบทบาทของห้องสมุดต่อการเรียนการสอน มีผู้ศึกษาและทำการวิจัยไว้ดังนี้

เหมวดี กาญจนสกุล (2527 : ง - จ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือครูสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 5 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2525 จำนวน 462 คน ผลการวิจัยปรากฏว่าในด้านกิจกรรมที่ห้องสมุดจัดเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนได้แก่ การจัดป้ายนิเทศ จัดนิทรรศการ แข่งขันตอบปัญหา

สำหรับในด้านสื่อมวลชนที่มีอิทธิพลต่อการอ่านนั้น ก็มีผู้สนใจและทำการวิจัยไว้เช่นเดียวกัน ดังปรากฏผลการวิจัยดังต่อไปนี้

ภัทรบุรี ประยูรเกียรติ (2519 : ง - จ) ได้ศึกษาอิทธิพลของรายการโทรทัศน์ภาคหัวค่ำต่อการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร โดยส่งแบบสอบถามไปยังนักเรียนชายและหญิง จำนวน 900 คนได้รับแบบสอบถามกลับคืน 853 ฉบับ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ นักเรียนชายร้อยละ 64.59 และนักเรียนหญิงร้อยละ 79.65 เห็นว่าการชมรายการโทรทัศน์มีผลกระตุ้นให้อ่านหนังสือเพิ่มขึ้น นักเรียนเห็นว่ารายการโทรทัศน์ที่มีผลกระตุ้นให้อ่านหนังสือเพิ่มขึ้น รายการสารคดีต่าง ๆ ส่วนนักเรียนหญิงเห็นว่า รายการโทรทัศน์ที่มีผลกระตุ้นให้อ่านหนังสือเพิ่มขึ้นคือ รายการภาพยนตร์ต่าง ๆ สิ่งพิมพ์ที่นักเรียนหญิงอ่านหลังจากชมรายการโทรทัศน์คือ หนังสือนวนิยาย สิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการอ่านหนังสือของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงคือ ต้องช่วยงานบ้าน

ปาริชาติ พุคน้อย (2524 : ง - จ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อการใช้ภาษาไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นครูภาษาไทยจำนวน 200 คน จากโรงเรียนรัฐบาลใน

กรุงเทพมหานคร จำนวน 15 แห่ง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ครูภาษาไทยมีความเห็นว่า สื่อมวลชนช่วยส่งเสริมการใช้ภาษาไทยของนักเรียนด้านการฟัง การอ่าน การพูดและการเขียน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีเฉพาะด้านมีดังนี้ ด้านการฟังเพื่อเกิดความรู้ ความคิดใหม่อยู่ในระดับมาก ด้านการฟัง การพูดและการอ่านเกี่ยวกับการได้เห็นตัวอย่าง การใช้ภาษาไทยที่ดีและไม่ดีรวมทั้งได้แบบอย่างศิลปะการอ่านชนิดต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก รวมทั้งครูภาษาไทยมีความเห็นว่าสื่อมวลชนมีประโยชน์อยู่ในระดับมาก

งานวิจัยในต่างประเทศ

โรเบิร์ต เอ็ดเวิร์ด ฮาร์เกอร์ตี (Robert Edward Hargerty 1971 : 2401 A.) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัด กิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในรัฐมิชิแกน สหรัฐอเมริกา ผลสรุปของการวิจัยคือ โรงเรียนได้จัดช่วงเวลาให้แก่ นักเรียนเพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ นโยบาย และการตัดสินใจส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับผู้บริหาร การจัดกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนมีแนวโน้มที่จะรวมกิจกรรมเข้าไว้ในเชิงวิชาการตามหลักสูตรและจัดเป็นชั่วโมงพิเศษขึ้นมา

โรเบิร์ต ออริเจียนซ์ กิลบอลท์ (Robert Origience Guilbault 1971 : 305 A.) ได้วิจัยเพื่อเปรียบเทียบโครงการจัดกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนใน 3 ระดับ ความมุ่งหมายของการวิจัยคือ การเสนอแนวทางในการจัดกิจกรรมนักเรียนในชั้นปีที่ 6 - 7 - 8 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการศึกษาจากความคิดเห็น ของผู้บริหารโรงเรียนและนักเรียนในเรื่องสถานนักเรียนและชุมนุมต่าง ๆ ที่จัดอยู่ ผลสรุปของการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนมาก เข้าร่วมกิจกรรมเพียง 2 - 3 ประเภทเท่านั้น กิจกรรมที่เหมาะสมกับนักเรียนมีน้อย สำหรับนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำลงก็จะมีสิทธิเข้าร่วมกิจกรรมอีก นักเรียนชั้นปีที่ 7 - 8 ให้ความสนใจในการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมมากกว่าระดับอื่น และนักเรียนชั้นปีที่ 6 - 7 - 8 สนใจกิจกรรมที่สร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน

วิลเลียม ชาลส์ ดีเฟ (William Charles Defee 1978 : 3499 - 3500 A.) เสนอผลที่ ได้ทำการวิจัย เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ในรัฐโอกลาโฮมา โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาเปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์เกี่ยวกับการ
ร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า

1. โรงเรียนส่วนใหญ่จัดโปรแกรมกิจกรรมให้นักเรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมมาก
2. กิจกรรมส่วนใหญ่ขาดงบประมาณ เวลา และการจัดประเมินผลจากผู้บริหาร
โรงเรียน
3. นักเรียนจำนวนมากได้เข้าร่วมกิจกรรมประเภทกีฬา การร่วมอภิปราย โต้วาที
และเป็นสมาชิกชุมนุมวิชาการต่าง ๆ
4. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
แต่บางส่วนไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรม

วิลส์ คัมบลิว คลาก (Willes W. Clark, 1961:205) ได้ศึกษาถึงความแตกต่าง
ของสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนระหว่างเพศ โดยการควบคุมในเรื่องอายุจริงและอายุสมอง เพื่อ
เปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน เกรด 3, 4 และ 8 โดยการสุ่มตัวอย่างจาก
นักเรียนชั้นละ 150 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชายและหญิงไม่แตกต่างกันในเรื่องเกณฑ์
ทางสติปัญญา ทักษะพื้นฐานในการอ่านและการทำเลขคณิต แต่ในเรื่องการใช้ภาษาและการสะกด
ตัวแล้ว ปรากฏว่านักเรียนหญิงมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงกว่านักเรียนชาย แสดงให้เห็นว่า
นักเรียนหญิงมีความสามารถสูงกว่านักเรียนชายในเรื่องภาษา

ฟลอยด์ แฮร์ริสัน สตีร์วอลท์ (Floyd Harrison Stierwalt 1967:4057 A) ได้ทำ
การวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีภูมิหลังแตกต่าง
กันกับกิจกรรมนักเรียนประเภทต่าง ๆ ในรัฐโอกลาโฮมาซิตี โดยวิธีใช้แบบทดสอบเป็นเกณฑ์ตัดสิน
ผู้วิจัยได้แบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมตั้งแต่ 2 ประเภทขึ้นไปกับกลุ่มที่ไม่
ได้เข้าร่วมกิจกรรมเลย กลุ่มที่ใช้เวลาในการร่วมกิจกรรมต่างกัน และกลุ่มที่มีฐานะทางสังคม
และเศรษฐกิจแตกต่างกัน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ คะแนนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมไม่
แตกต่างกัน จึงยืนยันไม่ได้ว่าการเข้าร่วมกิจกรรมมีผลสัมฤทธิ์ต่อการศึกษา ส่วนประเภทของ
กิจกรรมไม่มีผลสัมฤทธิ์ต่อการศึกษา และฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจมีผลสัมฤทธิ์ต่อการศึกษา
แตกต่างกันมาก

รอย ซี โอ คอนเนล (Roy C. O'Donnel, 1963:313-316) แห่งวิทยาลัยเมอร์ท โอลิฟจูเนีย รัฐโคโรโลนาเหนือ ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจใน โครงสร้างไวยากรณ์กับความสามารถในการอ่านจับใจความ เขาได้สร้างแบบทดสอบความสัมพันธ์ ในโครงสร้างไวยากรณ์ (Structural Relations in English) แล้วนำไปหาค่าสหสัมพันธ์ กับข้อสอบการอ่านจับใจความ (Reading Comprehension Test Form 2) และข้อทดสอบ ไวยากรณ์ (Iowa Gramma Information Test Form A) ซึ่งเป็นแบบทดสอบมาตรฐานของ แผนกทดสอบแห่งมหาวิทยาลัยไอโอวา โดยได้ค่าสหสัมพันธ์ที่ระดับความเชื่อมั่น .05

ผลจากการศึกษาความสัมพันธ์ สรุปได้ดังนี้

1. ความเข้าใจเนื้อหาทางไวยากรณ์ จะต้องควบคู่ไปกับความเข้าใจ ความสัมพันธ์ ของโครงสร้างและลำดับคำที่ใช้ในประโยค
2. ความรู้เรื่องศัพท์ มีส่วนช่วยในการเข้าใจภาษาอังกฤษและการเข้าใจไวยากรณ์ อังกฤษ
3. ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจโครงสร้างไวยากรณ์กับความสามารถในการ อ่านจับใจความที่ปรากฏจากการศึกษาครั้งนี้ ไม่มีค่าสหสัมพันธ์ที่ระดับความเชื่อมั่นสูงพอที่จะกล่าว เป็นหลักฐานสนับสนุนว่า การสอนในเรื่องโครงสร้างไวยากรณ์ตามภาษาศาสตร์จะเป็นการช่วย อย่างมากในการก่อให้เกิดความเข้าใจในการอ่าน

ฮัจ วอลเลซ เกลน (Hugh Wallace Glenn, 1971:3152 A) ได้ทำการศึกษา ผลของการอ่านในใจและการอ่านออกเสียงที่มีต่อความเข้าใจในการอ่าน โดยสุ่มตัวอย่างนักเรียน จากโรงเรียนประถมศึกษา 7 แห่ง จำนวน 180 คน ในรัฐแคลิฟอร์เนีย นักเรียนเหล่านี้เป็น นักเรียนเกรด 2, 3 และ 4 อย่างละ 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 3 กลุ่ม ทุกกลุ่มมีนักเรียน ทุกเกรดจำนวนเท่า ๆ กัน แบ่งการทดลองเป็นดังนี้

- กลุ่มที่ 1 อ่านในใจแล้วตอบคำถาม
- กลุ่มที่ 2 อ่านในใจ อ่านออกเสียง แล้วตอบคำถาม
- กลุ่มที่ 3 อ่านในใจ ตอบคำถาม แล้วอ่านออกเสียง

หลังจากทำการทดลองแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม ทำแบบทดสอบความเข้าใจ ในการอ่านของ กิลมอร์ (Gilmore Oral Reading Test) ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. นักเรียนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ได้คะแนนความเข้าใจในการอ่านสูงกว่ากลุ่มที่ 3
2. ไม่มีความแตกต่างกันในคะแนนการอ่านจับใจความระหว่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2